Թ. ՏԱՐԻ 3729 (Ն. Տ.) 1 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 20 ՅՈՒԼԻՍ 1896 20 ՍԷՊԷՐ 1314 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه اداره‌سنه غزته‌سی آره‌ولك اده‌لطه اده‌جك

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընդհանուր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օմ. Ոսկի	2
Պատուհաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ես չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական վերանոցներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՀԱԿԱԼԵՌՈՒԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Տիկին Սէվրէն, որ արմատացած մոլութիւններու վրայ կարեկից ու զգայուն՝ բայց ոչուտ ու հատու գրիչով մը կը գրէ, խորհրդածութենէ աւելի իրողութիւններ առաջ բերելով, իր վերջին յօդուածը նուիրած է ալքոլամոլութեան որ երկու զոհեր ունեցաւ այս օրերս, թէեւ անոնցմէ աւելի անոյշ մահը։ Յունիս 12ին, Բարիզի մէկ գինետան պատշգամին վրայ կաթուածահար դեռին կիսկար Պէկէն անուն գործաւոր մը որ Պոժոն հիւանդանոցը փոխադրուելով, յաջորդ օրը մեռաւ ահռելի տանջանքներու մէջ։ Նոյն իրիկունը, ի Պուա-Քօլօմպ, քննութիւն մը կը կատարուէր Լապրուս անուն անձի մը խորհրդաւոր վախճանին վրայ, որուն մարմինը մառանի մը մէջ գտնուած էր անկենդան ու արիւնլուայ։ Վկաներով հաստատուեցաւ որ այս մահ, արկածի արդիւնք, առաջ կուգար ապէնդի չափազանց գործածութենէն։

Այս երկու դէպքերուն վրայ կը ծանրանայ մասնաւորապէս, վասն զի կը վերաբերին «կանանչ ըմպելիին» որով այնքաններ կը թունաւորեն ինքզինքնին՝ վայրկենական արբեցութեան մը պատրաստիին տակ։ Ո՞վ կը ճշդէ այդ դժբաղդներուն թիւը, օրական կամ դէմ շաբաթական վիճակագիր մը պատրաստելով։ Ո՞ւր է այն հիւանդանոցի բժշկապետը որ յանձն առնէ ուսումնասիրել, ամփոփել անոր տխուր հետեւանքներն ու մանրամասնութիւնները։ Ո՞ւր է բարիգեան այն մեծ թերթը՝ որ իր շահերն արհամարհելով, շաբաթը գոնէ հարիւր տող նուիրէ այս վիրկարար հրատարակութեան։ Բայց աւելին կայ, կիներն ալ մեծ տեղ մը կը բռնեն արբեցողներուն մէջ։ «Քանի մը տարի առաջ, կը պատմէ Սէվրէն, կաթնոյսը ամուսնանալով նպարավաճառի խանութի մը բայաւ Սէն-Տընի արուարձանէն ոչ շատ հեռու։ Այցելութեան մը պահուն, նշմարեցի որ խանութին ներսիդին՝ ծրարներու և չիներու պատուարի մը ետին ճարտարօրէն զետեղուած, նեղլիկ սեղան մը կար։ Եւ նրբ զարմացած՝ ակնարկիս զինքը կը հարցափորձէի, դիտնալով որ իր առուտուրը ըմպելիքի հետ գործ չունէր։

—Մե՛ն, ըսաւ, հիմակ ամենքս ալ ունինք ասկից։ Թոռին կիներուն համար է որոնք չուզելով իրենց երկանը հանդիպիլ, խոյս կուտան գինետունէն ու հոս կուգան միս մինակ օղի խմելու։

«Այս յայտնութենէն ետք, ալ ինչո՞ւ զարմանալ, կը գրէ Սէվրէն, նոր սերունդին վախա երեւոյթին, յարաճուն տղեկութեանը, ուժերու սպառմանը, ամեն իսէալէ հրաժարելուն վրայ։» Դարմանը զոր ինք կը խորհի, տուքերու ծանրացումն է ալքոլին վրայ, որոնց միջոցաւ հաստիթի ազիւներ կրնան ստեղծուիլ այրիներուն, որբերուն, հիւանդներուն, խեղանդամներուն ի նպաստ. արբեցութիւնը հալածել դնենէ սէր տղաքներուն որոնք ապագան կը ներկայացունեն։

Ոչ—եւրոպական միջավայրերու մէջ, եթէ ներելի է մեր կողմէ բան մը ակնարկել այս տողերուն վրայ, թէեւ բարքերն այնքան «ներքացած» չըլլան որ կիներուն թոյլ արուի գինետուն յաճախել, բայց ասկից կը հետեւի թէ չեն արբենար։ Քաղաքը իր մեծ դարձիւրատուններուն ունի կամ ծաղարարի խանութներ ուր փոյթ չէ թէ շնորհալի տիկնին ու մանկամարտ աղջիկը երթան բազմիլ իրենց ամուսնին կամ հօրը հետ. բայց մանրիկ, նրբարուեստ բաժակիկներու մէջ մատուցուած օղին նախամեծար կը սեպին հաստատելու կամ անուշեղենին որուն հաղարումէկ պէսպիսութիւններն ունին իրենց տրամադրութեան ներքեւ. ասոնք միթէ նուազ արբեցող են քան ուրիշ դասակարգ մը կիներ որոնք օր մը իրիկուն չեն կրնար ընել առանց քանի մը գաւաթ պարպելու. ընտանիքի հայրը՝ չի խանգարուելու համար իր սովորութիւններուն մէջ, կը թոյլատրէ այս բանը։ Ու այսպէս, անդադարաբար, արբեցութիւնը մուտ գտած է ու կը դանէ մեր ալ ընտանեկան շրջանակներուն մէջ։ Վնասը կապելան յաճախելուն մէջ չէ միայն. ալքոլը, օ՛ւր և ինչ ձեւի տակ ալ առնուի, աղետաբեր է միշտ։ Եթէ մենք ալ Սէվրէն մը ունեցած ըլլայինք, արբեցութեան հետեւանօք ինչ թաքուն դժբաղդութիւններ երեւան պիտի հանէր։

* *

Ֆրանսայէ աւելի՝ Անգլիոյ մէջ բուռն ջանքեր կ'ըլլան ալքոլամոլութեան առհաբեկիչ ընթացքը կասեցնելու համար։ Ցանձնաժողով մը կազմուած էր քննելու ոգելից ըմպելիներուն չափազանց գործածութեան պատճառները, որոնց դէմաւորը դատ ըլլալ կը կարծէ արդէն. «Անգլիացիները շատ կը խմեն՝ որովհետեւ... ոտքի վրայ կը խմեն»։ Ցայտնի է թէ Անգլիոյ մէջ եւրոպական ուրիշ երկիրներու ձեւով սրճարաններ կամ գարեջրատուններ չկան, հանգստաւէտ ամառներով կամ նստարաններով ուր կարելի ըլլայ բազմիլ՝ սեղանին առջեւ. անոնք դ--- կոչուած գինետուններ միայն ունին, — նեղ խանութ մը ուր՝ բարձրադիր սեղանի մը առջեւ կեցած՝ յաճախորդը անդադար կը խմէ ըմպելին զոր կը մատուցուի մանչը կամ աղջիկը։ Ընդհանրապէս, գինետունը երկու մասի կը բաժնուի, հանրային և մասնաւոր. առաջինին մէջ ժամն կերպով իրենց պապակը կը յագեցուցեն ամեն տեսակ մարդիկ. երկրորդը կը յաճախեն ճէնդըլմէնները. բայց երկուքին մէջ ալ ոտքի վրայ կը խմեն։ Ցանձնաժողովին անդամները այս դրութենէն կը գանգատին. մարդ մը դ--- կը մտնէ, կը սեղմ, ու դաւաթ մը խմելուն պէս՝ պարտաւոր է մեկնիլ. եթէ յոգնած է, եթէ դուրսը անձրեւ կը սեղայ ու վայրկեան մը մնալ ուզէ, ուրիշ միջոց չունի բայց եթէ դաւաթները կրկնել տալ անընդհատ։ Եւ կեղրակացունեն թէ ասոր դարմանը պիտի ըլլայ անգլիական գինետունները բարիզեան սըրճարաններու ձեւին վերածել։

Այս փոփոխութիւն իրական օգուտ մը պիտի ունենա՞յ. բարիզեան թերթերը տարակոյս կը յայտնեն, մանաւանդ որ ֆրանսական ոստանին բազմամարդ թաղերուն մէջ սկսած են անգլիական դրութեամբ պարեր բազմանալ։ Օրագրող մը՝ հակաբրական ընկերութեան մը քարտուղարին կարծիքը հարցուցեր է այս առաջարկի մասին, որ պատասխաներ է.

—Այդ տեսակ միջոցներէն մեծ օգուտ մը չակնկալուիր։ Ֆրանսայի մէջ ալ պահանջուեցաւ որ գինետուններուն թիւը պակսեցունեն, ինչ պիտի ըլլար հետեւանքը, բաց մնացածները աւելի բազմաթիւ յաճախորդ պիտի ունենային։ Շատ գինետուն կայ՝ որովհետեւ շատ արբեցող կայ։ աշխատելու է արբեցողներուն թիւը պակսեցնել՝ մարդուն մտքին վրայ ազդելով, հասկցնելով անոր թէ ինչպէ՞ս կը վնասէ իր անձին ու ընտանիքին։

Այս գիրը մինչեւ հիմա հակաբրական ընկերութիւնները կատարած են Եւրոպայի դիւաւոր կեդրոններուն մէջ։ 1893ին, Անգլիոյ մէջ կատարուած վիճակագրութենէ մը կերեւար որ այդ կարգի ընկերութիւններուն թիւը կը հասնի 392ի, իրը հինգ միլիոն ընկերակիցներով, որոնց երկուքուկէս միլիոնը տղաքներ ու պատանիներ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Պրուսայի ազգային վարժարաններու մասին երկրոյս Խմբագրութեանս հասած նամակներու պարունակած դիտողութեանցը արձագանգ տուած էինք, փափաքելով ստոյգ տեղեկութիւն մը ունենալ։ Ուրախ ենք իմանալով որ գաւառին Ուսումնական Խորհուրդը նոր ոգի մը տալ կուզէ կրթական գործին և արձակուրդի առթիւ մայրաքաղաքս դրկած է երկտեղ վարժարանց Տնօրէնն ոսպէսզի Ալլիանս Ֆրանսէզին դիմելով Ֆրանսայի ուսուցիչ մը խնդրէ, իսկոյն նաև գիւղական ճիւղի ուսուցիչ մը հրաւիրէ յաջորդիկայ տարեշրջանին համար։

«Վերջին չորս տարիներուն մէջ, կը գրէ մեզ Թղթակից մը, քաղաքիս ազգ. երկտեղ վարժարաններն ասոր ճանաչաբար բարւոքելու, և մայրենի լեզուի աւանդման ուժ տալով օրինաւոր նախակրթարանի վիճակի մէջ դնելու համար ջանք չէ խնայուած։ Ասոր կրնան վկայել Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս, որ իբրեւ այցելու հովիւ պաշտօնավարեց ասա, ինչպէս նաև արդի առաջնորդական տեղապահը՝ Տ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Արշարունի։ Գաւառային վարչութիւն, Թաղ. Խորհուրդ, Ուսումնական Խորհուրդ՝ գնահատելով Տնօրէնին և ուսուցիչներուն ջանքերը, իրենց աջակցութիւնը ու իրախոյսը չեն զլանար ամեն պարագայի մէջ։ Բա անոնց վկայութեան, վարժարանները կազմական կանոնագրի արամադրութեանց համաձայն կազմակերպուած ըլլալով մէկ տարիէ հետէ մանաւանդ, շրջանաւարտներն ի վիճակի պիտի ըլլան Պոլսոյ թագային վարժարանի մը շրջանաւարտներուն հետ բաղդատութեան դրուելու։»

ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐ

Հոս հոն չըջելու անյագ փափագ մը ուենենալ սկսած եմ, այն օրերէն ետք մանաւանդ ուր սենեակիս ամայութիւնը յաջորդց սիրատենչ Ցիշատակին ու ես միանակ մնայի։

Ցերեկը դպրոցի մեքենական աղմուկին մէջ մոռնալոր, իրիկունը ծովափին վրայ ալեաց ու հալող դէմքերու քով, —որովհետեւ չունիմ հոս «անմարդաբնակ ու անկոխ անտառները», ու ոչ ալ «ամայի ափունքը» Պայրընին, —ու գիշերը, ժամը 3—4 էն վերջ անցուցած մենութիւնը սենեակիս, ուր «փշրած է քնարը ու սիրտը կը հեծկլտայ»։ Զմրան երկար ժամերը չի կան հիմա, մութ բոպէները երկար ատեն չեն պահեր աչքերուդ կարմիրը, արշալոյսը կը սպրդի պատուհանէն, օր մը զուարթ ու խայտուն, օր մը տրտում և ամպամած. դուն միշտ նոյն զալկահար մտածկոտը։ Փողոց կելլեմ։ Աւուրն ու նաւակը հետը մը ունին, գէթ քանի մը բոպէ. դուն զուր յոգնութիւնը ունեցիր փնտռելու անհարթ քարերու վրայ, հրեշտակաւոր երկար փողոցին մէջ՝ հետքը խուսափուկ թռչունին։ Կը յիշեմ որ Ծնունդին էր. պատանեկան հրայրուռ մղումով ձիուն վրայ նետուեցայ։ Հին գիւղակը պիտի երթայի ուրախ. չատերուն պէս անկնա տեղեր ցաւ չուների, կուրծքիս մէկ անկիւնը կը ցաւէր։

Երկու օր ձիւնին ու անձրեւին տակ, ու տարօրինապէս սոսկալի սեւ ամպերու զայրացկոտ տառապանքին հետ՝ անցայ տղմուտ, պղնձագոյն ճամբուն անապատն ելեւէջներէն։ Ցրտացած, սառած գրեթէ, միշտ շարժուն ձիուն վրայ՝ երբ հովը շատ ցուրտ կը փչէր, հոգիս խանդոտ ու բոցավառ սակայն։ Գիտէի թէ այդ ճանապարհ, ու ձիւներու, սառերու տակ կրած ճամբուն ծայրը, գիւղական մխացող ծխանի մը քով, մեռած ծնողքիս յիշատակները կային։ Վերադարձս, բաժանումի կսկիծովը դառնացած, սակայն նուազ երջանիկ չեղայ։ Ու սենեակիս դրան առաջ, նոյն ճամբուն ծայրը կեցած, կը մտածեմ Գիշերը է։ Գարունը շատոնց հալեցուց ձմրան սպիտակ ձիւները։ Հիւսիսի զայրացկոտ փոթորկին գոռումներուն տեղ, անամպ կապոյտին մէջ՝ պանդուխտ ծիծառները կը ճլուրան։ Կերկարի ճամբան, գեղին հունձքերու, կանանչ ծառատտաններու մէջէն։ Գիշերի կոնթեղը իր արծաթի ժպտաներով կը փայփայէ լերանց ստուերները։ Ու կ'անցնի ճամբան գետակին վրայէն որ հիմա վճիտ է ու կապոյտ, գիշերին ընդմէջէն բռնով արբած ու գինով, կ'երկարի ու հիմա անդունդին կը յանդի։

Այս տամուկ ու կիսայրեաց յիշատակներուն քով՝ Պայրընն է, որ իր անուշ աչքերով—պատկերէն, որ չի ծերանար—կուգայ դիս մխիթարել։ Բագրատունի Հայրը թարգմաներ էր կարծեմ «Գերեզմանք հանճարեղացն յիտալիա» անուն հատուածը որ Հա--ոլիի հեղինակին էն վեմ թռիչներէն մէկն է։

Հատուածը կ'երգէ յիշողութեանս մէջ, ունեցած նմանութեանը համար մանաւանդ սրտիս հետ... ուր «հանդչին ամէնքը, որք զվայրն իսկ յարդարե՛ն սրբագոյն»։

* * *

Եւ անուշտ, այս տարտամ ու այրող մտածումներէն զեթ օր մը հեռացնելու համար դիս, Տ. Վահան Ծ. Վ. Յակոբեան Հայգիւզ տարաւ այս կիրակի դպրոցի հարցաքննութեանց և հանդէսին։

Աւտուն՝ եկեղեցին՝ սքանչելի հմայքով մը պատեց դիս, կուռ ու որոշ տրամաբանութեամբ առլի քարոզի մը մէջէն որոտալով նախապաշարումներու ընդդէմ։ Ոչ նուազ սքանչելի կապոյտ մը կը ցոլանար երկնքէն ծովին, երբ մեր նաւակը առագաստը պարզած, ժպտուն հովին առջեւէն փախչիլ սկսաւ։ Ադուսը խուսմբ մը կապմիր էինք, թէեւ անհաւասար տարիքով։ Անցողակի մեր ուշադրութենէ-չափահասներէն Ուրբաթեան, Տօնտիկեան և Լուսնթագեան թաղականները և երիտասարդներէն՝ Մարբեան, Փանոսեան, Շուպարեան։ Առաջին։ Տեղապահ հայրը ազնիւ զուարթութեամբ մը համակուած է, պարտաճանաչ անձնուէրներու յատուկ։ Նախ սիրուն, համեմեալ խօսակցութիւն մը։

Բուրներու հեռու կոնաձեւ լեռ մը երեւիլ կ'սկսի։ Էրսէք հոն է։ Մտքովս գիտիի ու գօնեաքի այդ քաղաքին մէջ եմ։

Օդին անուշութեամբը զեղուն՝ Տեղապահ հայրը կը հրամայէ որ երգենք։ Մենք ալ մեր կրցածին չափ երգեցինք։ Եւ ինչ ազուր բան է ալեակներու դատողութեանը յանձնել մեր երգիչի կարողութիւնը։ Հաւատացէք որ անընդհատ ծափահարեցին զմեզ ու մեր երգը դարերէ վերջ ալ շարունակեցին իրենց անվերջ պլեները։

Ժամուկեսէ կը հասնինք Գաբու-Ծաղի գլխաւոր գիւղակը։ Երկու խոշոր բլուրներու ծոցը թաղուած տնակներու սիրուն շարք մը կ'երեւայ։ Նաւակը զիմաւորելու եկեր են քահանան, գեղին ջոջերը և ուսուցիչը Պ. Զարեհ Մաղաքեան՝ իր աշակերտներու խումբին գլուխը կեցած։

Շատոնց սիրած էի ատ գիւղը։ Սքանչելի են օդին ու ջուրը։ Մանաւանդ սրտիս խօսող պարագան՝ զուտ հոն ամենքը։ Միայն չի կրցայ ներել չափազանց ազատ ու նեղ փողոցները Հայգիւզցիներուն։ Այրերը աւանդական գեղջուկի տարազը ուենին։ Կարճ շալվար, որուն ծայրէն հատ սրունքներու զոյգ մը կը պտտի սիրուն չարժուածքներով։ Վոյթը Սքօթի Հայլանդերներուն կը նմանին։ Գալով կիներուն, չի տեսայ չիտակը, տեսածներս ալ խորհրդամած, գեղին դէմքեր։

Մեզ ուղղակի եկեղեցի կ'առաջնորդեն, չատ ազուր և ամուր չէնք մը, գիւղին բարձունքը։ Խմբովին կանգնինք։ Գիւղացիներուն աչքը երանութեամբ լեցուն։ Ամէն կողմ բարեւ բռներ են։ Տեղապահ Հայրը կը բաշխէ իր օրհնութիւնները։

Քնութիւնները կ'սկսինք անմիջապէս։ Երկու տարի է աշխատեր է Պ. Զարեհ իր տիկնոջ հետ միասին։ Արդիւնքը զեղեցիկ ու յատկանշական կը գտնենք։ Մանչերու և աղջիկներու գոհունակ, համարձակ ու սիրուն նոյնութիւնը կը հրճուեցունէ զմեզ։ Հայերէն, որ ընաւ չիկայ եղեր, չատ ազուր կը խօսին։ Նախնական, բայց ամուր կրթութիւն մը առած են։ 2—3 ժամ այսպէս։

Բայց երթալով ստամքսի դատարկութիւնը աւելի զգալի կ'ըլլայ։ Իրա՛ւ, կրթասեր ենք։ բայց անօթի։ Վերը, դպրոց կ'ելլենք, ուր թաղականները պատրաստեր են նահապետական ճոխ սեղան մը։ Կրոր։ գետնէն քիչ մը բարձր փայտէ սեղանի մը շուրջը կը բոլորուինք։

Այս անգամ վար կ'իջնենք, եկեղեցին, նորէն հանդէսը աւարտելու համար։ Տեղապահ Հայրը որ իր գաղուստէն ի վեր անգուլ գործունէութիւն մը կը ցուցնէ և արդիւնաւոր, հատիկ հատիկ կը քննէ մանկիկները, որ հօր պէս կը նային իրեն։ Քանի մը բերանացի արտասանութիւններ, երգեր։ Հանդէսը լրանալու մօտ է։ Ժամը 10։

Երկու աղջիկ սկսան նախ և. տղայ մը վերջացուց, երգ մը հրաչալի ներդաշնակութեամբ և անմոլարգելի յուզումով։ Լացինք ամենքս ալ։ Մեղմ հովը ծովին վրայ կը քալէր, երգը՝ Թեւերուն վրայ։

Տեղապահ Հայրն ալ պարագային յարմար խօսքերով քաջալերեց գիւղացիները, շնորհաւորեց Պ. և Տիկին Մաղաքեանները։ Վերջացաւ հանդէսը։

Իրիկուան դէմ ցրուեցանք ծովեզերը։ Ես վերը, թաւուտներու մէջ առանձնացայ քանի մը բոպէ։ Կիզիկոսի աւերները քիչ մը անդին կայայտ ցուրտուն ներքեւ կը քնանան։ Դիմացը Պանորման, իր գեղեցիկ դիներով ու գիրքով ծովին կը նայի։ Եւ ուզեցի նայիլ աւելի հեռուն, հին ծառներին։ Բուներ ու ամպեր կորստեցին նայուածքս։ Ծովը՝ անոնց և իմ միջեւ։

Երկին լիլատակովը արբած, նաւակ նետուեցանք։ Տլատում ու մտաբոհ էինք։ Հարիւրնին նայեցայ, և ուզեցի որ գէթ այն ատեն «թեւեր չարուէր»։

Պանորմա Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԲԱՄԲԱՍԱՆՔԸ

Մեր ընտանեկան կազմակերպութեան ու բարքերու մէջ շատ բաներ կան ուսումնասիրելիք. ճարտար բարոյագէտ մը միայն կրնայ կենդանի գոյն մը տալ իր նկարագրութիւններուն և մատնացոյց ընել թերութիւնները, չանտեսելով միանգամայն ուժաբիւրութիւններնիս։ Անգամ մը եթէ անցողաբար ականջ դնենք մեր կիներուն ու աղջիկներուն խօսակցութեան, պիտի համոզուինք թէ շատ հեռու են անոնք դարուս փափանկատ պահանջքներէն ու յառաջադէմ քաղաքակրթութենէն։ Մէկը՝ երիտասարդի մը կեանքի ընթացքին չհաւնիր, ուրիշ մը հանոյք չգտար անոր ներկայութենէն։ սա զայրոյթէն կը բռնկի անոր ուշադրութիւնը իր վրայ չի հրաւիրելուն համար։ Նա՝ քարեր կը տեղացնէ անոր գլխուն, թերեւս պատարանի մը զոհ երթալուն համար։ Եւայլ թռուցիկներ վերջապէս վհատած՝ չարախօսութեան ու բամբասանքի կը սկսին, անոր ասոր մուր կը քսեն, սուտ մը, զրոյց մը գտնուին, կծիկ կը չինեն որուն սկիզբը ու վերջը շատ դժուար է գտնել։

Բամբասանքը հասարակաց ախտն է կիներուն համար։ կար կարած ատեն, ճամբան, չոգենաւին մէջ, չոգեկառքը, հանրակառքին մէջ, վաճառատունը, պատուհանէ պատուհան, միշտ ան. «տունի ճպուռները» չեն ճանձրանար երգելէ։

Երիտասարդը՝ շուրքան կանացի ռազմագիտութեան այս դէնքին հանդէպ, իմաստութիւն կը սեպէ հեռանալ։ Նահանջման մէջ յաղթած է անոնց, վասն զի այդ անիմաստ ծերձերումներ օդին մէջ կ'անհետին ուշ կամ կանուխ։

Մինչդեռ Ամերիկայի ու Եւրոպայի մէջ լուսամիտ կիներ իրենց սեռի վերաբերեալ ընկերաբանական լուրջ խնդիրներով կը զբաղին և միջազգային համաժողովներու մէջ կը պաշտպանեն կնոջ դատը որ մեծ բարեշրջում մը առաջ պիտի բերէ ընտանեկան շրջանակներու մէջ, ասոնց մերիններու մեծագոյն մասը կը չարուանկեն բամբասանքով զբաղիլ։ Այս վարմունքը փոխելու է. ընտանեկան սրբավայրին մէջ սուրբ խորհուրդներ տիրելու են. հայկինը թո՛ղ հետաքրքրուի, եթէ չի մատնեցիր, իր արեւմտեան քոյրերուն զարգացման։

Հ. Մ.

=)(127)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՓՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Եւ այն թշուառականը համարձակեցա՞ւ ասիկա զրկել քեզի։

—Այո, այս թիւը վարը ձգեր են երկու երեք օրէ ի վեր, ըսաւ երկչոտ կերպով... Չեմ գիտեր ով է բերեր։

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Իտա թերթը գետնէն առնելու փափագով կը տոչորէր. բայց չէր համարձակեր։ Վերջապէս ծռեցաւ փոքր անփոյթ շարժումով մը։ Ճէք տեսաւ այս շարժումը.

—Կարծեմ հոս չպիտի պահես ասիկա։ Ծիծաղելի են այս ոտանաւորները։

Իտա ցցուեցաւ.

—Ես ծիծաղելի չեմ գտներ սակայն։

—Գնա բա՛նդ։ Ի զուր կը ջանայ յուզուած երեւոյթ ունենալ, արագիլի պէս չարունակ «քուա՛, քուա՛» ընել, ամենեւին չի յաջողիր մեր սիրտը շարժել։

—Անիրաւ չըլլանք, Ճէք։ (Ձայնը կը դողդղար)։ Աստուած գիտէ թէ ես Պ. տ'Արժանթոնը ամենէն աղէկ կը ճանչնամ, իր բնաւորութեան թերութիւններն ալ, քանի որ տառապեցայ անոնցմէ։ Մարդը քեզի կը թողուտ. Գալով բանաստեղծին, տարբեր խնդիր է։ Ամենուն խոստովանութեամբը, Պ. տ'Արժանթոն յուզիչ չէտ ունի, որպիսին ոչ որ ունեցած է Ֆրանսայի մէջ։... յուզիչ չե՛չտ, տիրելու Միւսէ ալ ունէր, բայց առանց բարձրացումի, առանց խտէալի։ Այս տեսակետով Սէրոյ հա--ապամէջը անման է։ Սակայն կը տեսնեմ որ Պող--մի սկզբնաւորութիւնը աւելի սըրտաչարժ բան մը ունի։ Այդ մանկամարդ կինը որ առատուն կառնէ կը քալէ պարահանդէսի տարազով, մչուշին մէջէն, առանց հրաժեշտի, առանց ետին դառնալու...

Ճէք չկրցաւ զսպել զայրոյթի աղաղակ մը.

—Բայց դ՞ուն ես այդ կինը։ Եւ գիտես թէ ինչպէ՞ս մեկնեցաւ, ի՞նչ դձուռ պարագաներու մէջ։

Իտա պատասխանեց համակ սարսուռն։

—Սիրելիս, ի զուր կը ջանաս ստորնացնել զիս, վերանորոգել նախատինքը՝ յիշեցնելով զայն ինծի. հոս արաւեստի խնդիր մը կայ, զոր կարծեմ քիչ մը քեզ աւելի կը հասկնամ Պ. տ'Արժանթոն կունայ հարիւր անգամ աւելի ստատիկ նախատել զիս, ասիկա արդէլք մը չէ որ ես չխոստովանիմ թէ անիկա ժամանակիս գրական էն մեծ տաղանդներէն մէկն է։ Շատեր որ այսօր արհամարհանքով կը խօսին իր վրայ, ապագային հպարտութեամբ պիտի ըսեն. «Ճանչցայ զայն... նստեցայ իր սեղանին առջեւ»։

Այս ըսելէն յետոյ, վեհ քալուածքով դուրս ելաւ՝ երթալ դտնելու համար տիկին Լըվէնտրէն, յաւիտենական խորհրդակիցը. և Ճէք, արդէն աշխատութեան վերսկսած, — իր վիշտին մէջ միակ միջոցն այդ ուսումնասիրութիւնն էր որ զինքը Սեսիլին կը մոտեցնէր, — չատ չանցած դրացիներուն սենեակէն խեց բարձրաձայն ընթերցում մը, եռանդոտ բացագանչութիւններէ ու արցունքներէ ընդհատուած որոնք կը յայտնուէին թաշկինակներուն ադմուկէն։

—Զգոյշ կենանք... թշնամին կը մոտենայ... կը մտածէր խեղճ տղան։ Ձէր սխալեր։

Ամբոլ տ'Արժանթոն այնքան դժբախտ էր իր Շարլոթէն հեռու օրքան այս վերջինը կը ձանձրանար այլ ևս անոր քով չը գտնուելուն։ Զոհ և դահիճ, մէկզմէկու անհրաժեշտ, իւրաքանչիւրն իր կողմէ կը զգար անջատուած գոյութեան պարապը։ Բաժանման առաջին օրէն, բանաստեղծը առած էր վիրաւոր սրտի երեւոյթ մը, իր տժգոյն դէմքին տուած էր եղերական ու պայծառական արտայայտութիւն մը։ Անոր կը հանդիպէին գիշերային ճաշարաններու մէջն, գարեջրատուններու մէջ ուր կը նստէր, շրջապատուած իր հացկատակներէն ու շահագործողներէն որոնց հետ կը խօսէր Անոր, միմիայն Անոր վրայ։ Կուզէր ըսել տալ հոն գտնուող երիտ մարդերուն և կիներուն.

—Տ'Արժանթոնն է, մեծ բանաստեղծը... տարփուհին ձգեր է զինքը... գլխնոմնալ կուզէ։

Արդարեւ կուզէր գլխնոմնալ, դուրսը կը ճաշէր, գիշերները կանցունէր։ բայց շուտով յոգնեցաւ այս անկանոն ու մխիթ կեանքէն։ Սքանչելի բան է սակայն գիշերային ճաշարանի մը սեղանին զարնել և գոչել. «Ապասաւո՛ր, զուտ ապսե՛նդ մը...» ընել տալու համար իր շուրջ գտնուած գաւառացիներուն։ «Ինքզինքը կը սպանե...»։ Սակայն երբ առողջութիւնը կը մերժէ, երբ բարձրաձայն ուզելէ յետոյ «զուտ ապենդ» մը, ցած ձայնով ստիպուած ըլլաս ըսել սպասաւորին. «չատ խէժ խառնէ», ասոնք չատ դիւցազնական ընթացքներ են։ Մէկ քանի օր այս կենցաղը վարելէ ետք, տ'Արժանթոնի ստամոքսը վերջապէս քայքայուեցաւ, տագնապները երեւան ելան աւելի յաճախ, և Շարլոթի բացակայութիւնը աւելի զգալի եղաւ իր բոլոր արհաւիրքին մէջ։ Ուրիշ ո՞ր կինը կրնար տոկալ անվերջ տրտունջներուն, փոչիներուն և դեղաբերու ժամուն սպասել։ Հիւանդի սնոտութիւններ կուենար նորէն։ Մխ մինակը կը վախնար, և միշտ մէկը պահակ կը պահէր բազմոցին վրայ, Հիրչը կամուրիչ մը։ Գիշերները սգալի կերեւնային իրեն, վանդի անկարգութեամբ չրջապատուած էր, այն փոչով զոր ամեն կիներ, նոյն իսկ այդ խենդ Իտան, գիտեն վանել իրենց բոլորտիքէն։ Կրակարանը չէր տաքնար, լամպարը դէշ կը վառէր, օդահոսանքներ կը խլէին դռներուն տակէն. և իր եասիրութեանը մէջ վիրաւոր՝ տ'Արժանթոն անկեղծօրէն կարօտցաւ իր ընկերուհին։ Իրօք դժբախտ եղաւ՝ այնպէս երեւնալ ուզելով։ Այն ատեն, զբօսնելու համար, փորձեց ճամբորդել. բայց ուղեւորութիւնն ալ չյաջողցաւ իրեն, գէթ դատելով իր թղթակցութեան ոգելի չնչէն.

—«Սա խեղճ տ'Արժանթոնը սրտաչարժ նամակ մը գրեց ինձի...» կըսէին իրարու Մգնոտածները՝ միանգամայն ցաւագին ու գոհունակ երեւոյթով մը։ Ամենուն ալ կը գրեր այդ «սրտաչարժ նամակները» որոնք «անոգորմ բառերուն» տեղը կը բռնէին։ Հեռուէն ինչպէս մոտէն, սեւեռեալ մտածում մը կը կրծէր զինքը. «Այս կինը կը հրաժարի ինէ, երջանիկ է առանց ինծի, իր զաւկովը։ Իր զաւակը ամեն բանի տեղը կը բռնէ։» Այս մտածումը կը զայրացնէր զինքը։

—Քերթուած մը յօրինէ անոր վրայ, ըսաւ Մորոնվալ՝ զանիկա նոյնքան տխուր տեսնելով վերադարձին օրքան մեկնած պահուն... պիտի սփոփուիս։

Անմիջապէս գործի ձեռնարկեց՝ յանդերը իրարու յաջորդելով՝ առանց քերթուքի աշխատութեան այն զրութեամբ զոր բանաստեղծը երկար ատենէ ի վեր ընդունած էր, շուտով խմբագրեց «Պող--մի» նախերգանքը։ Դժբախտութիւնը սա է՝ որ բանաստեղծական յօրինումը փոխանակ հանդարտեցընելու զինքը, աւելի զրգռեց։ Որովհետեւ պէտք ունէր ինքզինքը ցուցնելու, երեւակայից մտատպաւ Շարլոթի մը, աւելի գեղեցիկ, աւելի սերովբէական քան միւսը, գետնէն վեր եկած իր բռնի ներշնչման բոլոր բարձրութեամբը։ Այն ատեն բաժանումը անտանելի եղաւ։ Հանդէսը հրատարակուելն պէս քերթուածին նախերգանքը, Հիրչ և Լապասնոր յանձն առին օրինակ մը տանիլ Բանուայես փողոցը։ Այդ փորձէն յետոյ, տ'Արժանթոն տեսնելով որ այլ ևս չէր կրնար առանց Լոլոյի մնալ, ոտքի ելաւ։ Ամենուն ալ կը գրեր այդ «սրտաչարժ նամակները» որոնք «անոգորմ բառերուն» տեղը կը բռնէին։ Հեռուէն ինչպէս մոտէն, սեւեռեալ մտածում մը կը կրծէր զինքը. «Այս կինը կը հրաժարի ինէ, երջանիկ է առանց ինծի, իր զաւկովը։ Իր զաւակը ամեն բանի տեղը կը բռնէ։» Այս մտածումը կը զայրացնէր զինքը։

—Քերթուած մը յօրինէ անոր վրայ, ըսաւ Մորոնվալ՝ զանիկա նոյնքան տխուր տեսնելով վերադարձին օրքան մեկնած պահուն... պիտի սփոփուիս։

Անմիջապէս գործի ձեռնարկեց՝ յանդերը իրարու յաջորդելով՝ առանց քերթուքի աշխատութեան այն զրութեամբ զոր բանաստեղծը երկար ատենէ ի վեր ընդունած էր, շուտով խմբագրեց «Պող--մի» նախերգանքը։ Դժբախտութիւնը սա է՝ որ բանաստեղծական յօրինումը փոխանակ հանդարտեցընելու զինքը, աւելի զրգռեց։ Որովհետեւ պէտք ունէր ինքզինքը ցուցնելու, երեւակայից մտատպաւ Շարլոթի մը, աւելի գեղեցիկ, աւելի սերովբէական քան միւսը, գետնէն վեր եկած իր բռնի ներշնչման բոլոր բարձրութեամբը։ Այն ատեն բաժանումը անտանելի եղաւ։ Հանդէսը հրատարակուելն պէս քերթուածին նախերգանքը, Հիրչ և Լապասնոր յանձն առին օրինակ մը տ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 20/1 ՕԳՈՍՏ., 1896

Տնտեսական հարցեր

«ՏԷՅԼԻ ՆԻՒԶԻՆ ՎԷՃԸ. ԼՈՐՏ ԲՈՂՊԷՐԻՒ ՀԵՏ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տէյլի Նիւզ իր կուսակցութեան պետին՝ Լորտ Բոզպէրիի դէմ գրից այս օրերս։ Արուեստական կրթութեան պէտքին վրայ իր բանախօսութեամբ զոր անցեալ օր յիշեցինք Աբէրտէյի մէջ՝ Անգլիոյ նախարդ Վարչապետն ուզած էր դառ մը տալ անգլ. ժողովրդեան։ Ազատական կուսակցութեան գլխաւոր թերին՝ այն բանախօսութեան առթիւ՝ քաղաքական տնտեսութեան դաս մը տուաւ ազատական պարպղիին։ Ամէն անոնց համար որ բիչ շատ կը հետաքրքրին տնտեսական հարցերու՝ վերին աստիճանի շահեկան է այս վիճաբանութիւնն։ Ստորեւ կը դնենք ընդդիմախօս լրագրին յօդուածին գլխաւոր մասերը, լրացուցութեան համար քիչ մ'ընդլայնելով զանոնք։

«Լորտ Բոզպէրի երէկ յէրսրմ շահեկան ճառ մը խօսեցաւ ի մասնաւորի արուեստական կրթութեան վրայ և առ հասարակ արհեստագործական մրցման վրայ։ Առիթն էր՝ Արուեստարանի մը և Դեղարուեստից վարժարանի մը բացումն յէրսրմ։ Այս կրկին հաստատութիւնը կառուցուեցան և օժտուեցան դաւառային խորհրդէն, տեղւոյն ժողովրդեան և Գիտութեանց ու Դեղարուեստից պաշտօնարանին միացեալ նպաստով ու ծախքով։ Մեր երկրին ամենէն օգտակար հաստատութեանց կարգին մէջ են այս արհեստագիտական վարժարանք։ Անոնք կը գրգռեն առեւտրական ձեռներեցութեան ոգին, արուեստագիտական ձեւի, ճաշակի, վայելչութեան ոգին կ'արծարծեն, և կ'օգնեն մեր ժողովրդեան որ իւր առաւելակիցներուն դիրքը պահպանէ աշխարհի վաճառականութեան մէջ։ Այս արհեստական ուսումները պէտք չէ շփոթենք ճշմարիտ կրթութեան հետ, որոյ գործը մեր սրտին, մեր հոգւոյն հետ է, յորմէ կախում ունին կեանքին լաւագոյն և գեղեցկագոյն կողմերն, և որոյ արդիւնքն ու արժէքը գրամով ու եարտայով չեն չափուիր։ Բայց այն արհեստական ուսումներ անհրաժեշտ են վաճառական ազգի մը նիւթական շահերուն, որ հարստութեան և բարգաւաճութեան հանաշխարհային մրցման մէջ իւր դիրքը պահպանելու և զօրացնելու պէտք ունի։

«Բայց Լ. Բոզպէրի չշատացաւ արուեստական ուսումը գովելով։ Անտեղի բաներ ալ ըսաւ։ Օրինակի համար, իւր ունկնդիրներն ահաբեկեց ըսելով թէ՝

«Ահեղի մրցակից մը (այսինքն՝ Գերմանիա) «հետզհետէ ոտնձգութիւն կ'ընէ «մեր տնտեսական տարածքին վրայ, ինչ«պէս ծովը՝ գաղթու ընթացքին մէջ՝ ոտն«ձգութիւն կ'ընէ մեր ծովեզերքին տկար «կէտերուն վրայ։»

«Բայց ասկա յայտնի նմանութիւն մը չէր։ Ծովին ցամաքի վրայ ըրած ոտնձգութիւններն անխուսափելի չարիք են։ Արժէքաւոր հողեր ծովին տակ երթալով կը փճանան, թէև այս ալ կայ որ ուրիշ տեղեր ծովը տեղի կուտայ, և ցամաքի վերածուելով՝ աւելի օգտակար կ'ըլլայ։ Լ. Բոզպէրի կրնա՞յ պնդել թէ Գերմանիա չարիք մը կը գործէ մեզ՝ իւր աշխատութեան արդիւնքը զրկելով մեզ՝ ի փոխարէն մեր բերքերուն։ Ասոր միջազգային վաճառականութիւն կ'ըսեն, առանց որոյ մեր ժողովուրդ պիտի չիկրնար ապրիլ։ Գերմանիա կարող է միայն պատճառել մեզ՝ յաջողապէս մրցելով մեզ դէմ չեղոք հրապարակներուն մէջ, ինչպէս արդէն ատոիճան մը յաջողած է ընել. ատիկա արդարեւ ծանրակշիռ գործ մ'է։ Բայց ո՞րքան մեծ ըլլայ Գերմանիոյ հետ (ինչպէս ոեւէ ազգի հետ) մեր վաճառականութեան զանգուածն՝ այնքան աւելի օգտակար է ամէն կողմերուն համար։ Լ. Բոզպէրի կը յիշէ թէ 1872ին Անգլիոյ արտածումներն այնքան էին որ առ մէն մի Անգլիացի 8 ոսկի 1 շիլին կուգար, մինչ 1894ին՝ 5 ոսկի 11 շիլին 3 բէնս։ Ասոր մէջ վախնալու ինչ կայ։ Ցնտեսագիտութեան մէջ ամենէն աննեղելի սխալներէն մին է կարծել թէ արտածումներուն պակասը վաճառականութեան անկումը կը նշանակէ անպատճառ։ Եթէ արտածումներն ու ներածումները միանգամայն ազգին առեւտրական շարժման ամենէն մեծ նշանակութիւնը, իրաւ դէշ բան է։ Բայց եթէ Անգլիա եկած ապրանքներուն ուրեմն և Անգլիայէն արտածուած ապրանքները պակսին, ատկէ սա միայն կը հետեւի թէ մեզ առաջուընէ աւելի աղէկ ապրակարկութիւն (փոխանակութիւն) ըրեր ենք օտար ազգերուն հետ։ Եթէ Լ. Բոզպէրի տեսնէ թէ մէկ ոսկի տալով փոխանակ մէկի երկու հովանոց կընայ գնել այժմ, ատկէ պիտի հետեւցնէ՞ թէ կործանման ճամբուն մէջ է։

«Լորտ Բոզպէրի իրաւ ահաբեկիչ իրողութիւն մատնանիշ կընէ թէ ընդ մէջ 1883ի և 1893ի մեր Գերմանիայէն բերած ապրանքներուն տարեկան քանակութիւնը 16 միլիոն ոսկիէն 21 միլիոնի բարձրացեր է։ Բայց այս մասին իւր բոլոր ըսածները սխալ տեսութիւններու վրայ հիմնուած են։ Լ. Բոզպէրի կրսէ թէ «Մեր Անգլիայէքս կ'ենթադրէինք թէ միւս ազգերուն գործուած ապրանք հայթայթելու մենաշնորհ կը վայելենք, մինչ հիմա Գերմանիոյ օրինակն ատոր հակառակը կը հաստատէ»։—Բայց ո՞վ ըսաւ մեզ որ այդպիսի սխալ կարծիք մը տածէինք մեր ճարտարագործութեան ամենակարողութեան վրայ։ Ազատ-փոխանակութեան ո՞չ մէկ կուսակից կ'ընդունի թէ յԱնգլիա դիւրանական ապրանքներ բերելը դժբախտութիւն մ'է անգլ. ազգին համար։ Եթէ այդպէս ըլլար, ամէն արտաքին վաճառականութիւն ինքնին չարիք պիտի ըլլար, և մեք պիտի հարկադրուէինք բացարձակ մաքսապահ դրութիւն մ'ընդունիլ որ օտարները չկրնան ապրանք զրկել մեզ։ Ազգերը դուրսէն բերուած ապրանքները կը վճարեն իրենց դուրս զրկած ապրանքներով, և ուրիշ կերպով չեն կրնար վճարել։ Միջազգային փոխանակութեան դրութիւնն այնքան մանուածապատ է, և օտար երկիրներու մէջ գործածուող բրիտանական դրամագլուխն այնքան մեծաքանակ էոր գործին իրական պարզութիւնը կը սքօղուի մեր աչաց տեսութենէն։ Բայց արտաքին վաճառականութիւնը բնիկ տարրին գործ կը հայթայթէ նոյնքան անխուսափելի կերպով որքան ներքին վաճառականութիւնը։ զի մին առանց միւսին չըլլար։

«Լ. Բոզպէրի ապա ըսաւ թէ 1883ի և 1893ի միջեւ ի Մեծն Բրիտանիա մուծուած ապրանքներուն ամբողջութիւնը 22 միլիոն ոսկի պակսեր է։ Բառատ բառ ճիշդ է այս, և կը ցոյցնէ որ գիպուածական առմամբ այս կամ այն տարիներ իրարու հետ բաղդատել օգուտ չունի։ զի առնուազն 1884 և 1894 տարիներն։ այն ատեն ալ պիտի տեսնենք որ ներածուած ապրանքները փոխանակ 22 միլիոն ոսկի պակսած ըլլալու, 18 միլիոն ոսկի աւելցեր են։ Ուրեմն, պարկեշտ վիճակագիր մը պէտք չէ որ 1893 տարին ձեռք առնելով ընդհանուր եզրակացութիւններ հանէ անկէ։ 1893 առեւտրական տարօրինակ անկման տարի մ'էր, յորմէ եարը մեր երկիր քիչ քիչ դառնալ ինքզինք։ Եթէ մէկ տասնամեակ ուրիշ տասնամեկի հետ բաղդատուի՝ աւելի օգտակար է վիճակագրութեան տեսակէտով։ Եւ արտածումները ներածումներէն զատելու չէ։ Առեւտրական ամբողջ շարժումն անոնց գումարումէն կը բաղկանայ։ 1884ի և 1894ի միջեւ Անգլիոյ առեւտրական շարժումէն տարեկան երեք միլիոն ոսկի պակսեցաւ։ այսինքն՝ առեւտրական տարեկան շարժումը 685 միլիոն ոսկիէն իջաւ 682 միլիոնի, (17 միլիառ 50 միլիոն ֆրանքի)։ Բայց ներածումները մեծապէս աւելցան նոյն միջոցին, և արտածումներուն պակսիը մասս մը չէր այլ չհա մ'էր։ զի աւելի քիչ ապրանք հանելով Անգլիա կարող եղաւ աւելի շատ ապրանք ներս առնուլ։

«Լ. Բոզպէրի պետական կամխորհրդարանական քննութիւն մը կը պահանջէ՝ «իմանալու համար թէ ինչու «այսպէս կ'ելնայ անգլ. վաճառակա«ռնութիւնն և մեր օտարազգի մրցակից«ներն այնքան երկիւղալի համեմատու«թեամբ կ'ամեցնեն իրենց զրկած ապ«րանքին քանակութիւնը։»

«Բայց պատճառն հարցնելէն առաջ է նախ իրողութիւնն ստուգել։ 1891ին ըրնտանեան վաճառականութեան ամբողջական արժէքն էր 744 միլիոն 554 հազար ոսկի։ Գերմանիոյ վաճառականութեան ամբողջական արժէքն ալ 394 միլիոն 760 հազար ոսկի էր նոյն տարին։ 1894ին, Անգլիոյ վաճառականութիւնն իջաւ 682,130,000 ոսկիի, գերմանականն՝ 365,780,000 ոսկի։ Այսինքն՝ երեք տարուց միջոցին անգլ. վաճառականութենէն 83 առ 1,000 պակսեր է, գերմանականէն՝ 74 առ 1,000։ Եթէ մարդ մը կայ որ այս թուականներէն կը վախնայ, այնպիսին իւր ատուերէն խակ պէտք է վախնայ։ Այդ նուազման միջոցին առեւտրական տարեկան մեծագոյն մ'էր զոր բարեբախտապէս անցուցինք անկէ ի վեր։ Լ. Բոզպէրի իւր տեղեկութիւնները քաղեր է գերմանական վաճառականութեան դէմ այս օրերս հրատարակուած դրքոյկէ մը, որոյ հեղինակին տգիտութեան ատոիճանին վրայ դատողութիւն մը տալու համար կը բաւէ ըսել թէ գնոց անկումն ազգային աղէտ մը կը համարի։

«Աւելի շահեկան են անգլ. հիւպատոսներուն առեւտրական տեղեկագիրները, որոյմէ կը տեղեկանանք թէ ա«մէն կողմ գերման վաճառականն անգլ. վաճառականին ճամբան կը կտրէ ոչ այն պատճառաւ թէ ինք աւելի աղէկ ապրանք կը բերէ, այլ որովհետեւ ինք և իւր գործիչներ օտար լեզուներ կը հասկնան և ուղղակի կը խօսին կը բանակցին օտարներուն հետ, մինչ անգլ. վաճառականն օտար լեզուներու կարեւորութիւն չի տար։

«Փոսն և հինգ տարի առաջ Գերմանք Ֆրանսայէնէրուն յաղթեցին՝ անոնցմէ աւելի բարձր կրթութիւն ստացած ըլլալուն շնորհիւ, և սակայն, կրթութիւնը վաճառականութեան մէջ աւելի կարեւոր է քան պատերազմի մէջ։ Գերմանական կորովէն ու գործունէութենէն վախնալու բան մը չունինք, ցորչափ հաւասար կորովով և աշխատասիրութեամբ մրցակից ըլլանք անոնց։ Դէշ բան մը չէ այլ լաւ բան մ'է որ գերման վաճառականութիւնը բարւոքի։ Մէն մի երկրի վաճառականական յաջողութիւնը շահ մ'է բոլոր աշխարհի համար։ Նաև, բացայայտ ճշմարտութիւն է որ եթէ չէզոք հրապարակներուն մէջ գերմանական և ուրիշ մրցումներու դէմ դնել կ'ուզենք, պէտք է մեր արհեստագործական, առեւտրական և բովանդակ կրթական դրութիւնը կատարեալ գոյն մի՝ մը բերենք և աւելի խնամով սովրինք օտար լեզուներ։»

Քաղաքական կացութիւն

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԴԱՏԸ.—Տքդ. Ճէյմսընի և անոր հետ մէկտեղ դատապարտուածներուն փաստաբանները վերաքննութիւն պահանջեցին։

—Անգլ. ինքնավար Ընկերութեան փաստաբանն ալ ծանոյց թէ Սիսիլ Բոաս պատրաստ է Լոնտոն դալու և ինքզինք կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ դնելու, եթէ ուզուի դատի ենթարկել զնա։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Լիսանը տակաւին Սոֆիա չդարձաւ։ Երկկի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէյլրէօթ քաղաքէն և Անչպանէ Միւնիխ հասեր է, և յայտնի չէ թէ երբ պիտի վերադառնայ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ Պերկենէ հեռագիր ուղղելով գերման նաւատորմին ընդհանուր հրամատարին՝ իւր որտագին ցաւն յայտնեց Իրլա գերման թնդանոթին չինական ջուրերուն մէջ իւր նաւազներով միատեղ ընկղմելուն համար, և իւր ցաւակցութիւնն հաղորդեց ծնողաց և ընտանեաց այն քաջասիրտ նաւատաներուն և անոնց հրամայող ընտիր սպաներուն։

—Կայսրը Պերկենէ ճամբայ ելաւ Գերմանիա դառնալու համար։

Ի ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ իտալացի բանուորներուն դէմ զուիցերիացի բանուորներուն ծանուցեալ պայքարին առթիւ, իտալեան դեսպանը ծանոյց Զուիցերիոյ Դաշնակցային Խորհրդոյն թէ ի Զուրիխ տեղի ունեցած անկարգութեանց առթիւ կը սպասէ որ զուիցերեան իշխանութիւնք պաշտպանեն իտալեան հպատակաց կեանքն ու ինչքն, և այս ակնկալութեամբ ետ կը կենայ պաշտօնական պահանջման դիր մը ներկայացէ։ Զուիցերեան իշխանութիւնք վուլտայնն իրենց պարտականութիւնը կատարել, և Հռոմայ զուիցերեան դեսպանը կոչում ըրաւ իտալեան կառավարութեան ներողամտութեան։

ԱԻՍՏՐԻԱ.— Կայսերական հրամանագիր մը փակուած կը հաստակէ Վերին Աւստրիոյ, Սալիցիոյ, Քարինթիոյ և Սիկեղիոյ նահանգային ելեւէջոսական ժողովները, և նոր ընտրութիւններ կը հրամայէ։

ԻԵԹՈՆ ԿՐՕՆԱՒՈՐ.— Սաքսոնիոյ թագաւորին եղբայր Կեորկ իշխանին Գ. որդի Մաքսիմիլիան իշխան, աստուածաբանական ուսման եռամեայ ընթացքն աւարտելէ յետոյ, անցեալ կիրակի քահանայական ձեռնադրութիւն ստացաւ Տրեզդենի եպիսկոպոս Տքդ. Վալի ձեռքէն։ Իւր հայր և իւր քոյրեր, Մաթիլտա և Մարի իշխանուհիք, ներկայ էին արարողութեան, նմանապէս ուրիշ եպիսկոպոսներ, և քաղաքային ու զինուորական իշխանութիւնք։ Պարն յատուկ նամակաւ իւր օրհնութիւնը զրկած էր երիտասարդ քահանային։ Մաքսիմիլիան իշխան իւր անդրանիկ պատարագը պիտի մատուցանէ վաղը կիրակի Տրեզդենի ալքայական դղեկին մատրան մէջ։ Սաքսոնիոյ ընակիչք մեծագոյն մասամբ բողոքական են, բայց թագաւորական ընտանիքը կաթոլիկ է, կրօնային Բարեկարգութեան օրերէն ի վեր։

ՌՈՒՍԻՈՅ մէջ հունձքն այս տարի միջինէն աւելի պիտի չկրնայ ըլլալ, որովհետեւ դաւառաց մեծագոյն մասին մէջ սաստիկ չորութիւն տիրած է, մինչ ուրիշ դաւառներու մէջ տեղատարափներ նոյնքան վնասած են հունձքին։ Սեւ ծովու մօտակայ դաւառաց մէջ մինչեւ իսկ հնձոց լաւագոյն ոչնչանալէն կը վախցուի։

ՖՐԱՆՍԱՅԻՑ զլի-Հունկ-Զանկ մեծարելու համար ինչ տեսակ կերակուրներ պատրաստէին չեն գիտեր։ Ֆրանսական մեծահամբաւ խոհարարութեան բոլոր համեղաճաշակ գիւտերը մէջտեղ կը դրուին։ Բայց չենցի փոխարքան պատուոյ մը անգամ ընդունիլ չի դներ։ «Զինական կերակուր» կ'ըսէ ու կ'երթայ։ Ինչպէս գիտէք, ըրինձը մեծագոյն դերը կը կատարէ չինական խոհարարութեան մէջ։

ԽՄԲԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 31 Յուլիս։—Տի Ռուտինի պիտի տեսակցի Կոլուխովսքիի հետ իտալեան սահմանաց վրայ։

—Տարւոյն 700 իտալացի ենթասպայք ու զինուորք գերի են Հապէշստանի մէջ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ։—Նախագահ Քլիվլէնտ յայտարարութեամբ մը յիշեցուց թէ ընտրական պայքարի միջոցին ինք պարտաւորուած է չեզոք կենալու։

ԼԱՆՏՇԻԿ.—Քաղաքային խորհուրդն որոշեց ջնջել տարեկան գումարն որ կը յատկացուէր Սէյանի տարեդարձը տօնելու։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ուրեմորդ Թիւը հրատարակուեցաւ այսօր, հետեւեալ բովանդակութեամբ և Արմչու Դպրեվանուց Միաբանութեան խմբագրութեամբ.

Սրբագրութիւններ մեր նախին Աստուծաշունչին վրայ Ե. Վ. ԴՈՒՐԵԱՆ
Ճաշու Աւետարան ՍՄԲԱՏ Վ.
Տօնական ՄՈՒՇԵՂ Վ.
Մեթոդանութիւն ԽՈՍՐՈՎ Վ.
Բեմը ԲԱՐԳԻՆ Վ.
Նախնական ժամերգութիւն ՁԱՒԻՆ Վ.
Քաղուածք ԿԻՒՍՕ
Ազգային և Քաղաքական լուրեր

Գին 40 վարս

ՀԵՆՐԻԿ ՅՈՒԹՆԵՐ

ՍԷՆԱՄԼԸՐԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Հարիսիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց և հոն ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին ռումանական դեսպանը, որդին ու առաջին թարգմանը, սերպիական դեսպանն ու զինուորական կցորդը, պուլկարական գործակատարը, Պրուսիոյ երկրորդ դասի Պ. Շոռ, Բօսէֆօնպանու պէյ Լիէռ լրագրոյկ. Պոլսոյ թղթակիցը, Սրպոյ ֆրանսական հիւպատոսն ու կինը, Բռէտի Լիսնէի անօրէն Պ. Պլանշէնէ և վարսուհի չորս օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ԿՐԷՏԷի առեւտրական կացութիւնը դիւրացնելու համար երեք ամսուան Մօռաթօրիում որոշուած էր։

Ապահով կըսէ թէ կրգոյն ժողովն այս որոշումը տալով հանդերձ որոշեր է նաև որ Մօռաթօրիումը որչափ տեւէ, պարտքի համար ո և է գոյք կամ ստացուածք չվաճառուի։ Ժողովն այդ մասին ուրիշ որոշումներ ալ տուած է։ Այդ որոշումները պարունակող տեղեկագիրը ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ վաւերանալով անցեալ եռբեռչաթի օրէն սկսեալ գործադրութեան դրուեր է։

ՌՈՒՍԻՈՅ Մայր կայսրուհւոյն անուան տօնախմբութեան առթիւ, երկուշաբթի օրը գոհաբանական աղօթք մը պիտի կատարուի ռուսական դեսպանատան տաճարանոցին մատրան մէջ ի Պէշիքտաշ։ Ներկայ պիտի ըլլան դեսպանատան գործակատարը, բոլոր պաշտօնեայք և այլք։

ԼԱՆՏՇԻԿի արեւելեան Քրիստոնեայ տնդամք, որք մայրաքաղաք եկած են, տնցեալ օր այցելութիւն տուին Արտաքին գործոց նախարար Վահ. Թէվֆիգ փաշայի։ Առջի օրը այցելեցին կայս. Դանձարանն և երէկ ալ ներկայ գտնուեցան Սէլամլրքի արարողութեան։ Վաղը Լայբգիկի պիտի դառնան Քէսօթէնճէի ճամբով ու ռումանական Մէրէկոյ չոգենաւով։

ԱՅՏԸՆի կուսակալութիւնը, տեղեկագրելով Բ. Դրան թէ նահանգին ոստիկանագնդերուց թիւն անբաւական է, խնդրած է երկու հարիւր յիսուն հոգւոյ յաւելում մը ընել։ Բ. Դուռը նկատողութեան առած է այդ տեղեկագիրը։

ԹՐԱՄՈՒԼՑՆԵՐՈՒ Վարչական ժողովոյ նախագահ Շերիֆ փաշա առաջարկեր է նոյն ժողովին յաւելումը ընել պաշտօնէից ամսաթոշակներուն վրայ, որովհետեւ պաշտօնեայք միշտ կը գանգատին իրենց թոշակին անբաւականութենէն և իրաւունք ալ ունին։ Շերիֆ փաշա նկատելով որ ժողովականք այդ խնդրոյն համար կատարելի խորհրդակցութիւնը չաբթէ չաբթի կը յետաձգեն, հրաժարեր է նախագահութենէն, բայց ժողովոյ անդամներէն Բօսթաքի Դարթէէոտորի էֆէնտի և Պ. Ժորժ Պալթաճի Շերիֆի փաշայի դիմեր և հրաժարականը ետ առնել տուեր են՝ պայմանաւ որ պաշտօնէից ամսաթոշակի յաւելման խնդրին առանց յապաղման որոշում մը տանայ։

ՆԵՐՈՒՄ.—Տիմէթօքաի Զաւուշ գիւղացի Բանահօրդու Եանի, որ մարդասպանութեան համար տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր և Էյտիրնէի բանտը կը գտնուէր, տարտոխիկ հիւանդութեան մը ենթակայ ըլլալուն համար ներման արժանացաւ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նահանգին Ըէֆահէյէ գաւառակին Բուսուր գիւղին մէջ յայն հասարակութեան յատուկ եկեղեցւոյ մը կառուցման համար արտօնութիւն տրուեցաւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉՆԵՐ.—Էյտիրնէի ու Սէլանիկի նահանգաց դատական քննիչ ձեմալ պէյ ու Բասրայի էֆէնտի Քէօրիւլիէն Սէլանիկ ժամաներ են։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութիւնն որոշեց Ա.յնօրոզի մէջ նաւահանգստի տեսչութիւն մը հաստատել։

ՊԻԹԼԻՍԻ նահանգին վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Համտի պէյ, կրսէ Իէֆրամ, կինճ գաւառը գացեր է ինչ ինչ քննութեանց կատարման համար։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ Այտրնի նահանգին ներսերը վերջերս սաստիկ անձրեւներ տեղացեր են։ Այլ և այլ տեղերու մէջ հոդային բերքերը մասամբ վնասուեր են։ Մէկ քանի տեղերու մէջ կարկուտ ալ տեղացեր է։ Թէնեները թէեւ անվնաս մնացեր են, սակայն ձիթենիներն ու այգիները քիչ չատ վնասուեր են։

ԵԱԼՕՎԱՅի դէպքին իւր հեղինակ ձերբակալուած Եանեացի ուսանողները, կրսէ Սապահ, յայտարարեր են թէ իրենց ընկերներուն ամենքն ալ Եանեացի են և թէ անցեալները բռնուած երեք իսլամ ուսանողներն իրենց հետ բնաւ մասնակցութիւն չունին։ Արդէն, կը յարէ նոյն թերթը, այդ իսլամ ուսանողներուն վրայ դրամ ալ գտնուած չէր։

ՍԻԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ ի մօտոյ հոն պիտի ժամանէ Ֆրանսայի ճարտարապետ Պ. Ռօպէռ, որ քարափին փիրնական ուսումնասիրութիւնը կատարելու պաշտօն ունի։ Այդ ծրագրի իրագործման համար 300,000 ոսկի ծախք հաշուած է։ Մոնթիլիմանց թէ այդ գումարին մէկ հինգերորդը պիտի վճարէ կայս. անձնական Դանձուն նախարարութիւնը։ Այդ 300,000 ոսկւոյ տոկոսը կ'ընէ 5%էն 15,000 ոսկի, որ պէտք եղածէն աւելի պիտի հայթայթուի քարափին հաստատուն։ Հակառակ պարագային մէջ կայս. անձնական Դանձուն նախարարութիւնը պիտի ամբողջացնէ վերոյիշեալ գումարը։ Թղթակցութիւնն ալ պիտի ստանայ տարեկան 500 ոսկի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՆԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Կայս. Իրատէ մը, որ հաղորդուած է պուլկարաց Էկզարքարանին, կ'արտայէ հիւանդանոցի մը կառուցումն ի Ծերիքէօյ։ Այն գեհնին, որուն վրայ պիտի կառուցուի, կը գտնուի Հասքէօյ փողոցին մէջ և 3,132 քառակուսի մէտր տարածութիւն ունի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութիւնը իւր նոր չէնքին համար ազատարար խոշոր սանդուղ մը բերել տուաւ՝ հրդեհի ատեն գործածուելու համար։ Այդ սանդուղն մեքենական զրուելիամբ կը լարուի և կը քաշուի մէկ քանի երկվայրկեանի մէջ։ Անցեալ օր փորձ մը կատարուելով չէնքին արտաքին պատին առջեւն զրուեցաւ։ Բարձրութիւնը չէնքը կ'անցնի։

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԻՆ կը գրեն թէ զինին կը վաճառուի օխան 29—30 փարայի, հակառակ այն հիւանդութեան որ այս տարի երեւան եկած է այգիներուն մէջ։

Յուլիս 12ին 1150 պարկ կորեկ զըրկուեր է Ամբերտամ։ Սաստիկ տաք կ'ընէ և երաշտութիւն կը տիրէ։

Պ. Հ. ԼՕՆԿԼՕՐԹ, Տրապիզոնի անգլիական հիւպատոսն, որ մայրաքաղաքս եկած էր, հինգշաբթի օրը Անգլիա ուղեւորեցաւ Մարսիլիան ճամբով։

ԿԱՊԵՐՏ.—Իզմիրի առեւտրական սենեկին լրագիրը չահեկան տեղեկութիւններ հրատարակած է կապերտի ձեռարուեստին և առեւտրին վրայ։ Անգլիա ու Միացեալ Նահանգներն, որք գլխաւոր գնողներն են, 1895ին Իզմիրէն առած են 2924 հակ կապերտ։ Իւրաքանչիւր հակի միջին ծանրութիւնն է 220 քիլօ. հետեւաբար նոր տարւոյն արտածութիւնն է 643,280 քիլօ, որուն արժէքն է 750,000 ֆրանք։ Ֆրանսան ալ 603 հակ գնած է, որ կը կրէ 966,800 քիլօ և կարժէ 700,000 ֆրանք։ Ասոր վրայ աւելցնելու է նաեւ եւրոպական ուրիշ երկիրներ զրկուածները։ Իզմիրի կապերտի արտադրութիւնն վեց միլիոն ֆրանքի կը հասնի։

ՔՈՒԵՐԱ.—Աղեքսանդրիայի մէջ չորեքշաբթի օրը քոլերաէ 3 դէպքեր ու 3 մահեր պատահեցան։ Դահիրէի մէջ՝ ոչինչ։ Ուրիշ տեղերու մէջ՝ 126 դէպք և 94 մահ։

ԾԽԱԽՈՏԻ Ռէժիին Սէլանիկի տեսուչը խնդրած է կուսակալութենէն, որ օրինաց հակառակող արարքներու տեղի չտրուի և թէ ծխախոտները արձանագրելու և կշռելու գործին մէջ հարկ եղած աջակցութիւնն ըլլայ, որովհետեւ ծխախոտի մենաւաճառի գործակատարութիւնը կանոնաւոր ընթանալու համար հարկ է որ ազօրէն կերպով մշակուած ծխախոտներն խլուին ու մաքսանենգութիւնն արգիլուի։ Տեղութիւնը յարած է թէ այս տարի այլ և այլ տեղերու մէջ դժուարութիւնք կը յարուցուին այդ կարգի ծխախոտները խլելու գործին մէջ։ Կուսակալութիւնը գրած է իր իրաւասութեանը ենթակայ գաւառաց որ կատարելապէս ի գործ դրուի այն աջակցութիւնն, որ կայս. կառավարութեան անկ է՝ մասնաւոր կանոնագրոյն տրամադրութեանց համաձայն և վերջերս հաղորդուած որոշումներով։

ՅԻՏՏԷի կուսակալի տեղակալ Էօմէր Այի պէյ առջի օրը մայրաքաղաքս եկաւ արձակուրդով։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 1ին հրդեհ ծագեցաւ ի Խասքէօյ Բարունակ Եօղուրտ տպագրիչ Արամեան Ներսէս Էֆ.ի բնակած մեծ տունէն, որ ամբողջովին այրեցաւ։ Կրակը կրնար աւելի տարածուիլ բայց ամէն ջանք ի գործ դրուելով առաջքն առնուեցաւ, հովին բացակայութեան և ջուրի առատութեան շնորհիւ։ Ընտանիքը բացակայ էր և խոհարարն որ ուշ ժամանակ տուն դարձած էր, քննութեան ենթարկուեցաւ։ Հանդուցեալ Ճանիկ Արամեանի բնակած տունն էր այս, որ Խասքիւղի փայլուն ժամանակը լաւ օրեր տեսած էր։

ՄԱԼԱԹԻԱՅԻ մէջ տնկուած Էքալիպթուս (սրքմա ազաճը) ծառին սերմերը քիչ ժամանակի մէջ յաջող կերպով ծլեր են։ Ժողովուրդն տեսնելով զայդ ձեռնարկեր է այդ ծառին անտառներ հաստնելու։ Այդ ծառին յատկութիւնն է օդը մաքրել։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ. — Անասնաբուժական վարժարանին ընդհանուր քննութիւնք աւարտեցան։

—Հաքալրի երկրագործական վարժարանին քննութիւնը սկսած են և մէկ քանի օրէն պիտի աւարտին։

ՄԱՅՐԱՍԱՆ. — Կէլիպօլուէն կը գրեն թէ Եօրկի անուն հովիւ մը քաղաք երթալով ժամանակ մը իր մօրը քով կեցեր է։ Անցեալները մայրը ըսեր է Եօրկիի թէ բաւական երկար տուն կեցած է և թէ պէտք է որ իր գործին դլուխը վերադառնայ։ Եօրկի բարկանալով մօրը վրայ յարձակեր ու կոկորդէն բռնելով գետինը պառկեցնելէ յետոյ ոտքի սաստիկ հարուածներով սպաներ է իր մայրը։ Եօրկի ամուսնացած ըլլալով զաւակ մը ունի և կինն ալ յղի է եղեր։

ԵԷՆԻԴԱԲՈՒԻ մէջ առջի գիշերը ձմերուկներու տաղաւարի մը մէջ աշխատող Միւրթէզա անուն քիւրտի մը վրան գտնուած ատրճանակը դիպուածով պայթեցաւ, սակայն վանգաւոր հետեւանք մը չունեցաւ։ Միւրթէզա ձերբակալուելով Ոստիկանութեան Դուռը զրկուեցաւ։

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Մնակեան էֆէնտիի օսմ. թատերական խումբը վաղը դիշեր Նշան-Թաշի Օտօռա թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ ՀԱՆՐԻՑԷԹԻՆ ՐԻՒԳԱՍԸ հետաքրքրաշարժ տասամ հօքն արարուածով, հեղինակութիւն Թէօտոր Պառէէի և Ատոլֆ Ժէմմինի, որ մեծ ընդունելութիւն գտած է Բարիզի «Կէպէ» թատրոնին մէջ։

* * *

Թէվֆէ-Պաշլի իտալական օբէռէթի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացուցէ I Granatieri։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՊԱՆՔԻԻ

Թէնպէքիի օսմ. Բանքիթէ 4% տոկոսաւոր արժէգիրոց տերերուն կը ծանուցնուցուի թէ 1/13 Օգոստոս 1896ի կորոնները վճարումը պիտի կատարուի այդ թուականէն սկսեալ՝ Պոտտօնեերով երկուշաբթի, չորեքշաբթի ու հինգշաբթի օրերը Եւրոպական ժամ 10 էն 2½ Օսմ. Պանքի Պոլսոյ ճիւղին մէջ, Թարագճըար փողոց թիւ 15։

Կորոնները և ջնջեալ արժէքուղթերու փոխարէն իրենց պիտի տրուի ընկալագիր մը, զոր՝ յանձնման թուականէն տասն օր յետոյ՝ պէտք է ներկայացնել Օսմ. Պանքային ի Զալաթիա։

17 յուլիս 1896 2—8

ՐՈՊԼԻՐԴ ՔՈԼԷՋ

Սոյն Քոլէջ, հաստատեալ կայսերական Բարձր իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպական ու Ամերիկեան նոյնօրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կազմա մը, որով կը կատարուի՝ նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Յունարէն, Գերմաներէն, Ցուանարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի զրատուն մը, իբր 8000 հատորներէ բաղկացեալ, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոյներ, եւ բնագիտական, Տարբերանական, Բնախօսական եւ այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէջին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդա

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումը հաղորդուած է ի Կրօնաւորաց Խրատարանի.

«Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ և Անատոլուի նահանգաց մէկ քանիներուն յատուկ նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասած է՝ խալամական ազօթատեղիներու համար՝ 69,811 ղրուշի և ընդհանուր հանգանակութեան համար ալ 87,631 ղրուշի։»

ԿԻՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Ահա լայն ասպարէզ մը նաեւ մեր աղջիկներուն։ Փոխանակ պէմալի և պ-պէնէլի անօգուտ ու նատղական աշխատութեան վարժեցնելու, միթէ կարելի չէ՞ զանոնք մէյմէկ դեղագործներ ընել։

Աղջիկ մը կրնայ շատ մը արհեստներու մէջ իր աշխուժութեան ապացոյցները տալ։ Մեր խօսքը անոնց համար չէ որ բաղդէն նպաստաւորուած ըլլալով՝ պէտք չունին իրենց առօրեայ ապրուստը մտածելու։ Անոնք արդէն բնականէն փափուկ ծնած, փափուկ մեծցած, ուրիշ բան չեն կրնար ընել բայց եթէ իրենց մօր հսկողութեան տակ կատարել մի քանի առանին գործեր և երբեմն ալ մշակել դեղարուեստ մը, օրինակի համար երաժշտութիւն, նկարչութիւն և այլն, մինչեւ որ երիտասարդ մը իրենց ձեռքը ուզէ։

Իսկ սա միջակ դասակարգի ընտանեաց մանչիկներն ու աղջիկներուն ի՞նչ պէտք է ընել, երբ անոնց հայրերը հազիւ կրնան իրենց որդւոց դաստիարակութեան պէտքերը հոգալ, չունենալով ոչ է միջոց ապագայ մը պատրաստելու։ Թոզունք արական սեռը և անցնինք իգական նին, քանի որ առաջնոյն վրայ շատերը խօսուած են ու դեռ կը խօսին։ Թերեւս մեր այս հետաքրքրութեան ու հոգածութեան հանդէպ առարկուի թէ աղջիկ մը ամուսնանալէ յետոյ այլեւս ի՞նչու մտածէ իր ապրուստն վրայ։ Ասոր պէտք է տալ սա պատասխանը. քաղաքակրթութեան օրէնքով՝ այր ու կին հաւասար ըլլալով երկուքն ալ պարտական են իրենց կարողութեան չափով օգնել առանին հանգստութեան։ Չէ՞ մի որ մեր աղջիկներէն շատեր տունէր կը մնան. ուրեմն անոնց գործ պէտք է։ Մեր վերոյիշեալ երկու արհեստներէն զատ, անոնք որ քիչ թէ շատ ուսում ստացած են, վարժուհի կըլլան։

Կայ սակայն արուեստ մը որ ուսուցչութեան չափ և պէվալէ ու պ-դէնէլէ աւելի պատուաբեր ու շահաբեր է։ Դեղագործութիւնն է այն։

Անշուշտ ամէն ասպարէզի սկզբնաւորութիւն դժուարութեան կը պատահի, բայց յարատեւութիւն ու աշխատասիրութիւն կը յաղթեն։

Դեղագործութեան համար հարկաւոր է երեք տարի ուսանիլ և անկէ ետքն ալ երեք տարի աշխատիլ դեղագործի մը քովն։ Ֆրանսայի մէջ, օրինակի համար, միմիայն մտոյց քննութեան ծախք կը վճարուի 1200 ֆրանք. բայց կարելի է այս գումարը բոլորովին չնչել կամ գեղջուկ անոնց համար որ կարողութիւն չունին։ Անգամ մը որ վկայագիրն առնուի, աղջկան մը ապագան ապահովուած կը համարուի։ Այնուհետեւ կրնայ ուզած տեղը հաստատուիլ, իւր ծնողաց քով վերադառնալ կամ զանոնք իր քով տանիլ։ Գալով ամուսնութեան, դեղագործ կին մը առանց օժիտի պիտի փնտռուուի միշտ այն երիտասարդներէն որք կը փափաքին ուսեալ և բարեկիրթ կին մը ունենալ։ Եթէ այրիանայ, պիտի կրնայ գործածել իր արհեստը առանց գիւղութեան դիմելու. խնդրին և ընդունիլը դժուարին է երբ կին մը նախապէս բարեկեցիկ վիճակ մը ունեցած է։

Ամէն ատեն, ամուսնացած ըլլայ թէ ոչ, դեղագործ կին մը մեծ արժէք պիտի ունենայ ընկերութեան մէջ և ճշմարտապէս իր սան տիկինը պիտի ըլլայ։

Թերեւս հարցուի թէ ի՞նչ պիտի ընենք կին դեղագործներ քանի որ օրըստօրէ այր դեղագործներու թիւը կը բազմանայ։ Լաւ գիտենք թէ Պոլսոյ պէս մեծ քաղաքներու մէջ կիները այրերուն դերը չպիտի կրնան ամբողջովին կատարել, վասն զի հոն ծանր աշխատութիւն պէտք է և ասոր՝ տկարագոյժ սեռը չկրնար տոկալ։ Բայց գաւառական քաղաքներ կան որոնց մէջ մէկ հատ իսկ դեղագործ չիկայ և ժողովուրդը կը վնասուի կարգ մը անուսական բժիշկներու տգիտութենէն։

Դարձեալ կրնայ առարկուիլ թէ կին դեղագործ մը չէ կարող այնքան փստահութիւն ներշնչել որչափ այր դեղագործ մը։ Կարծեմ չենք պահանջեր որ դեղագործուհի մը նախնական նիւթերը ինք պատրաստէ և քիմիագէտ մը կամ գիտուն մը դառնայ։ Մեր փափաքածն այն է որ քիչ շատ արհեստին ընթացիկ բաներուն տեղեակ ըլլայ, պատրաստի դեղերը ծախէ, ընդհանրապէս չատ գործածական դեղերն ինք իր ձեռքով չենէ։ Կշռել, քանակել, բժիշկին հրամաններուն համաձայն խառնուրդներ պատրաստել, ասոնք թէեւ խնամքի կարօտ՝ բայց դժուար գործողութիւններ չեն, ընդհակառակը կնոջ մասնաւոր յատկութիւններուն յարմար։ Ամէնէ մը ուրիշ ամէն պարպել, խցան անցուցնել և վրան կապոյտ կամ վարդագոյն թուղթով գոփէ-ղոն մը շինել, ծրարներ պատրաստել, գոցել, կապել, պիտակ (étiquette) փակցուցնել, ընդօրինակել բժշկի դեղագիրները, դարձեալ ասոնք այնպիսի ձեռնարարութիւններ են որոց մէջ կիներն այրերէն աւելի վարժ կրնան ըլլալ։

* * *

Կին բժիշկներու մասին առարկութիւն ընողներուն մենք ալ համաձիտ ենք։ Բժշկութիւնը գիտական լուրջ աշխատութիւն կուզէ, որոց կիները յաճախ ո՛չ ընդունակութիւն ունին և ո՛չ ալ ճաշակ։ Կարեւոր է յարատեւ ինքնազարգացում, սուր միտք, պարարիւնութիւն, հաստատամտութիւն, դատողութիւն և այլն, առանց որոց բժիշկ մը չկրնար իրեն յանձնուած հիւանդը դարմանել։ Կայ բան մը ալ. գիշեր, ցերեկ ամէն յոգնութիւն յանձն առնելով երթալ գալ կուզէ, այս եւս դնէ մը ֆիզիքական կարողութենէն բարձր է։ Անկարելի է նաեւ մոռնալ սա պարագան որ կին մը կրնայ ամենայն ճշդութեամբ բնին կրնար և արդարեր, բայց չի կրնար խնամել էրիկմարդը։ Ուրեմն այսպէսով այս ինչ կարգի հիւանդութիւններ և հիւանդներ միայն պիտի նայի։

Վերջապէս, եթէ կին մը փորձէ վիրահատութիւններ ընել՝ չպիտի յաջողի, քանի որ վիրաբուժական գործողութեանց համար բաջութիւն և համարձակութիւն պէտք է։

Ֆրանսայի գիւղերու և աւաններու մէջ կրօնաւորները գպրոցներ բացած են որոց մէջ կը գտնուին հիւանդապահ մայրապետներ, գլուխեան քոյրեր։ Գիւղացիները մեծ մասամբ կասկածոտ և չահախնդիր մարդիկներ են։ Երբ իրենց ընտանիքի անդամներէն մին հիւանդանայ, փոխանակ քաղաքի բժիշկին վազելու՝ ուղղակի կերբեան գթութեան քոյրին։ Սա խորհուրդներ կուտայ իրենց։ Իրաւ է որ գէշ չեն անոնք, բայց երբեմն պատճառ կ'ըլլան բժշկին յապաղման որ շատ անգամ կը հասնի այն վայրկենին երբ արդէն ժամանակն անցած է։

Վահրամ Ն. Արշրոնէ

Ամսի անսի

ԿԱԹԸ՝ ՄԻԵՐՈՎԻ ՁԵՐԾ

Կաթը դիրոգներէ դերծ պահելու համար Մայքըմ Մորիս սապէս հրահանգ կուտայ։ Դիր կաթը մաքուր չիչի մը մէջ եւ գոցէ բերանը մաքուր բրդեղէնով։ Այնուհետեւ չիչը դիր մեռոցեայ յարմար ամանի մը մէջ այնպէս որ անոր յատակէն իբր կէս մատնաչափ բարձր մնայ չիչը։ Պաղ ջուր լեցուր դուրսի ամանին մէջ. Բաղ ջուրը կաթին մակերեսին հաւասար բարձրանայ, և կամաց կամաց տաքցուր ջերմացի վրայ մինչեւ որ եռացման ստիճան տաքնայ ջուրը։ Ապա ամանը վար առ կըլակին վրայէն, և վրան ծածկէ թոյլ կերպով բրդեղէն լաթով մը և թո՛ղ կէս ժամ։ Կէս ժամէն եռաբը վերցուր չիչը և դիր զով տեղ մը։

Այս առթիւ չահեկան է գիտնալ թէ 75 տրամ կաթին մէջ 300,000է մինչեւ 135,000,000 միքրոպ կը գտնուի եղեր։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿՂԵՐԱԿԱՆԵՐ

Վերջերս ի Գերմանիա կատարուած մարդահամարին նայելով՝ ամբողջ Գերմանիոյ մէջ գտնուած կղերականներուն թիւն է 30,250։ Ասոնց ճիշդ 15,000ը Բողոքական են և 15,250ը Կաթոլիկ։

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ԳԼԽԱՐԿ ՄԸ

Վաշինկթընի մէջ երիկմարդերու յատուկ նոր տեսակ գլխարկ մը հնարուեցաւ, որ սովորական երկար գլխարկ մ'է և դուրսէն տեսնուելուն մասնաւոր հանգամանք մը չունի. բայց գլխարկին վրայ մասը կը բացուի զսպանակով մը։ ուր կերուի յատուկ տեղ մը անս թափանց՝ սառույցի կտոր մը դնելու համար։ Պաղ օդը գլխուն վրայ կիջնէ և մաշտատեւ զովութիւն մը կուտայ։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ

Փարիզի բոլոր հիւանդանոցները մէկ տարուան մէջ 2,700,000 հաւկիթ կսպառեն։

ՄԵՌԵԼԱԿԻՐ ՆՈՐ ԿԱՌՔ

Ամերիկայի մէջ երկու յարկով մեռելակիր կառք մը շինուած է՝ հանրակառքի ձեւով։ Վարի յարկը յատուկ է մեռեալին ընտանիքին ազգականներուն ու եկեղեցական պաշտօնէին, իսկ վերի յարկը՝ դագաղին։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Զինաստանի մէջ պաշտօնական թերթ մը հրատարակուիլ սկսած է, որուն անունն է «Ռիօ չու-չու-չու-ֆօտ» կը նշանակուի ազանագան լուրեր կայսերական դրական պաշտօնատան։

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ

Աշխարհս ո՛րչափ բնակիչ ունի։ Դժուարին հարց մը, եթէ նկատի առնուին թէ որչափ դժուար է մարդահամար կատարել վայրենիներուն և վաչկատուն ցեղերուն, որք իրենց ուզածին պէս կապրին։ Այսուհանդերձ վիճակագիրները կը յայտարարեն թէ աշխարհիս բոլոր բնակչաց թիւն է 1,470,729,000։ Ասիա միայն այդ թուոյն կէսէն աւելին ունի՝ այսինքն 826,000,000 որուն 361 միլիոնը Զինաստանի և 261 միլիոնն ալ անգլիական Հնդկաստանի մէջ։

ԵՐԵՔ ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՏ ՄԸ

Գերմանիոյ Պուրկսին գիւղին բնակչաց և Թէնկէն ընտանիքին մէջ երեք հարիւր տարիէ ի վեր դատ մը կար, որ վերջնական կերպով վճռուեցաւ։ Այդ ընտանիքին պետը Պաոռն Թէնկէն դատապարտուեցաւ դատական ծախսուց վճարման։ Դատի նիւթ եղող կալուածներն ու անտառներն, որք երեք միլիոն կարժեն, վերադարձուեցան նոյն գիւղին։

ՄԽՈՂՆԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ

Ամէն տարի Յուլիս 14ին (Ն. Տ.) Ֆրանսայի մէջ ժողով մը կը գումարուի որ զբօսանքներ կը պատրաստէ լաւ ժամանցի համար։ Այս տարի ծախսու մրցումի մը կազմակերպուեցաւ։ Ցիտունի չափ մարդեր, որք գինեասանց մէջ համբաւ հանած էին չատ ծախսու, մէկտեղ հաւաքելով իւրաքանչիւրին յիսունական կրամ ծախսոտ պարունակող յիսուն ծխափայտեր տրուեցան։

Մրցողներէ ոմանք քսան վայրկեանէն և ոմանք ալ կէս ժամէն ծխելով սպառեցին այդ ծխախոտները։ Մխողներու իւրաքանչիւրին առջեւը գարեջուրի գաւաթներ կային, որովհետեւ կարելի չէր այդչափ ծուխ կլլել առանց երբեմն կակղորը թրջելու։ Առաջին մրցանակը չահեր է Տաս անուն 45 տարեկան մարդ մը, որ տասնեւեր վարկեան մարդ մը։

ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ԾԱԽՈՒԱԾ ԳԻՐՔ

Բաց ի կրօնական գրքերէ, ամենէն շատ տպագրուած և ամենէն շատ լեզուներու թարգմանուած գիրքն է Տան Քիշոթը։ Այդ գիրքը 1605ին սպաներէն հրատարակուած և անկից ի վեր 1324 անգամ տպագրուած է, որուն 528 անգամը՝ սպաներէն, 334ը՝ անգլիերէն, 179՝ ֆրանսերէն, 99ը՝ իտալերէն, 45ը՝ գերմաներէն, 6ը՝ ռուսերէն՝ 5ը՝ յունարէն և այլն։

ԾՈՎՈՒՌ ՎՐԱՑ ՀՆՈՒԹԻՒՆ

Ամերիկեան չոգենաւ մը Բանամի մօտ ծովուն վրայ մէջ մը նշմարելով առեր է զայն։ Նաւապետն այդ չիչը բանալով գտեր է կապոյտ թուղթ մը որուն վրայ գրուած էր «Բօլոմպօս երբ նոր աշխարհը գտաւ ասկից անցաւ»։ Շիշին արտաքին կողմին վրայ գրուած էր, «Բրիտանիոր Բօլոմպօս» և 1713 թուականը։

ԱՌԱՆՑ ՈՍԿՈՐԻ ՄԱՐԴ ՄԸ

Ամերիկի Թէքսաս նահանգին մէջ Վէլիմ Բօտա անուն երկրագործ մը սաստիկ ժանտատենդէ բռնուելով վեց ամիս անկողնոյ ծառայեր է և այդ միջոցին զրէթէ բոլոր ոսկորները հալեր են։ Մարմինը օձի մարմնոյն նման սկսեր է գալարիլ. մարդը չկրնալով քալել օձի նման կը սողսկի եղեր։ Բօտա կատարեալ քաջառողջ ըլլալով առաջուան չափ կերակուր կուտէ սակայն։ Շատ մը բժիշկներ գինքը քններ և զարմանք յայտնեալ զատ ուրիշ բան մը չեն կրցեր ընել։ Բժիշկներն ամենէն աւելի զարմացեր են տեսնելով Բօտսի աջ ձեռքն, որուն մատները՝ գոյնը փոխելով օձի մորթի գոյնն ստացեր է։ Բազմաթիւ բժիշկներ տակաւին կը քննեն այս տարօրինակ պատգամն։

ԳՐԻ ՓՈՌԲԻԴ ՄԵԹԷՆԱՑ

Ամերիկացի մը հնարած է գրպանի համար փոքր մեքենայ մը որ մինչեւ կիսա հնարուածներուն ամենէն փոքրն է։ Ալիմինիումէ և այլ մետաղներէ չինուած է՝ գրպանի ժամացոյցի մը խոշորութեամբ։ Կարելի է զայն բանկոնակի գրպանին մէջ դնելով ի հարկին գործածել։ Այդ մեքենան որուն գործիները խիստ պարզ են, կարող է մէկ ժամուան մէջ քանդուելու տեսակ դիր տպագրել։ Հնարիչը՝ Պ. Զարլս Մարսի չորս տարիէն աւելի չարաչար աշխատեր է այդ գործն ի գլուխ հանելու համար։

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՎԱՃՐԱՇԱՐԺԵՐԸ

Ամերիկեան հանդէս մը տեղեկութիւններ կուտայ բոլոր աշխարհի վրայ երթեւեկող վայրաշարժ գործիներու մասին։ Ընդամենը 109,000 վայրաշարժներ կան։ Եւրոպան ունի 63,000, Ամերիկան՝ 40,000, Ասիան՝ 3,000 Աւստրալիան՝ 2,000 և Ափրիկէն՝ 700։ Եւրոպայի մէջ առաջին տեղը կը դրաւէ Անգլիան որ 17,000 վայրաշարժներ ունի։ Յետոյ կուգայ Գերմանիան՝ 15 000, Ֆրանսան՝ 11,000 և Աւստրիա-Հունգարիա 5,000։

ՕԴԱՊԱՐԻԿ

Ուրուկուաի Մոնթէվիտէօ քաղաքին մէջ երեկոյագէտ Սպանիացի մը գործի մը հնարեր է, որով կարելի պիտի ըլլայ օդապարիկը ուզուած կողմը դարձնել ու տանիլ։

Սպանիական կառավարութիւնն իմանալով հրաւիրեր է հնարիչը Մադրիտ երթալու։ Եթէ փորձով հաստատուի այդ գործիքին օգտակարութիւնը, Քուպան մէջ պիտի գործածուին այդ գործին ունեցող օդապարիկներ։

ԳԻՆՈՎԱՐԻԹԻՆՆԵՐԸ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ռուսիոյ պաշտօնաթերթին մէջ հրատարակուած վիճակագրութենէ մը կերուի թէ անցեալ շաբթուն Բեղրսպուրկի մէջ 1137 անձեր ձերբակալուեր են՝ ծայր աստիճան գինով վիճակի մէջ։ Նախորդ շաբթուն ձերբակալուած գինոնիներու թիւն է եղեր 999։

Երկու տարի առաջ Ռուսիոյ մէջ ընկերութիւն մը կազմուած էր գինովութեան առաջքն առնելու համար, սակայն հակառակ եղած ամէն ջանքերուն՝ գինովութիւնը ցաւալի արագութեամբ կը յառաջդիմէ։ Ռուսիոյ մէջ մասնաւոր պատիժ մը չկայ գինոնիներու համար։ Գինոնիները երբ ձերբակալուին, յատուկ տեղ մը կը դրուին, ուր կը մնան մինչեւ որ սթափին և յետոյ թող կը տրուին։ Բեղրսպուրկի ոստիկանութիւնը մտադիր է գինով վիճակի մէջ բռնուած անձերէն կա՛մ դրամական տուգանք առնուլ և կամ զանոնք քանտարկել։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՐՍ ՄԸ

Բառակայմ առապատանաւ մը անցեալ մայիսին կակաթայէ Նիւ-Եօրք երթալուն Ս. Լէյն կղզւոյն բացերը չանձուկ մը որսացեր է, որուն փորին մէջէն Թայգրի մէկ թիւն ելեր է։ Կենդանիին թէ այդ թերթ Դուբի Բարիյուսոյի Թղթատարական պայուսակներէն ինկած ըլլայ։ Թերթին գիրերը անարդար մնացեր են։

ԵՐԵՒԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկայի լրագիրք կը պատմեն թէ դեռատի տիկին մը վարպի մօտենալուն չնչահեղձութեան տագնապներու կը մատնուի եղեր։ Օր մը այդ կին բժիշկի մը կոչեցեր այդ մասին անոր խորհուրդ հարցնելու համար։ Բժիշկը քիչ մը հարցափորձէ վերջը կը յանձնարարէ որ ուրիշ անգամ մ'ալ ներկայանայ։ Այդ անգամ երբ կինը սենեկէն ներս կը մտնէ, բժիշկը ձեռքը խոշոր վարդ մը բռնած գինքը կը դիմաւորէ։ Կինը նորէն կը մատնուի չընչահեղձութեան տագնապներու։ Բայց բժիշկը կը ծիծաղի, որովհետեւ ձեռքը բռնած վարդը թուղթէ չինուած էր։

ՀԻԹԱՐԱԿՈՐԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

ԷՆԷՐԻՇԻՊԱՇԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԳԻՆ 22 ՂՐՇ.

Գրատանի Ֆրանսական Բառարքին երկրորդ տպագրութիւնն ալ սպառած ըլլալով, եւ՝ միւս կողմէն՝ ԱՄԷՆ ԲԱՌ պարունակող բառարանի պէտքն զգալի ըլլալով, եղիա էֆէնտի Տէմիրճիպաշեանի յանձնուեցաւ յօրինել Ֆրանսական Բառարան մը, որ առընդհաս շարունակութեամբ անա ի լոյս կ'ընծայուի։ Տեղւոյ խնայողութեան համար ի գործ դրուած արուեստական միջոցներու շնորհիւ. անհաւատալի խտութիւն մ'ունեցող միջակարգ սոյն Ֆրանսական բառարանը, յօրինուած հեղինակութեամբ Լիտրէի տիրզեական բառարքին, կը պարունակէ Ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով, ուրպէս եւ ամենէն գործածական ոճերն։ Տէմիրճիպաշեան էֆէնտի բառաշինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յատկութիւնքն որով բազմաթիւ բառերով ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակսած գրական, գեղեցկագիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արուեստական բառերուն հայերէններն, այնպէս որ կատարեալ բառագիրք մը կունայ համարուիլ Բառարանս ունեցած այս երրեակ առաւելութեամբ, այսինքն առաւելութիւն Ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն 15—20,000 նորաձեւ հայերէն բառից։

Այս բոլոր առաւելութեամբ Ֆրանսահայ Բառարանս որ կը պարունակէ 966 երես, կազմեալ կը ծախուի անուրնական գնով։

522 26—40

Վակրատ

ՂԱՀԱԹԻՒ, Յուլիս 20 1 Օգոստոս 1896

Անուանութիւն. եւ Վճարում		Թուակ.	Անուանութիւն Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ
			Քոնս.Մէրիտ A	65 —
			» » B } 1 %	31 50
			» » C	21 25
		1881	» » D } զոցուած	21 09
			» » D } բացուած	21 06
			» » D } միջօրէ	21 02
		1870	Ռուս.եկմ. } զոցուած	97 75
			Ռուս.եկմ. } բացուած	97 25
			Ռուս.եկմ. } միջօրէ	96 50
Ֆր.	500			
Անկ.	Վճր.	1890	Օսմանիէ 4 %	80 —
20	10	1869	Քրէտի ֆէն. Օմ.	7 24
22	11	1872	Ասս. Օմ. տր Շ. է Վ.	3 32
10	5	1878	Լաւրիուի	51 —
140	140	1889	Անատոլի (Բժմ.	606 50
500	300		Երկաթուղիք (Պրմ. %	325 —
500	500			
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժմ.	7 25
500	500		Թրամուէյ (Պրմ. %	490 —
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	14 —
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկիաբէ 6 %	1 25
11	5½	1893	Օսմ. Ապահզրն. Ընկ	4 40
500	500	1882	Զրի Ընկ.Տէրբոս	385 —
			Բարաքներու արժեթղթոց գիներ	183 —

ՍԹԻԼԱՆԹ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	5	15
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	2	75
Բրլոր	—	—
Կանեփիկ (Հէվալէսիզ)	—	—
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	109	15
Փարիզ » Ֆր.	22	95
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորր.	10	90
Պերլին չէք Մարք.	18	45

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.Ն	110	02
20 Ֆրանքնոց	87	19
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրլիմից	51	10
Ռուպլ Նոթաղրամ	8	58
Մէճիտիյէ	108	13
Մանր արծաթ	103	10
Մէճիտիյէ	98	10
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակրանի Բէքրոտ	17	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 1 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմ. Բ Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C » »	19	60
D (Բացուած »	—	—
D (Դոցուած »	19	30
Ռումելիի Երկաթուղի »	96	50
Բրլսրիզէ »	131	—
Մարսային Պարտատոմսագիր »	460	—
Օսմանլիէ »	353	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	332	—
Պանք Օթոման (անուանկն.) »	541	50
Ռանթ Ֆրանսական 3 % »	101	80
» » 4½ % »	105	90
» Իտալական »	87	50
Քրէտի Լիոնէ »	779	—
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդու

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

579

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000

ՀԱՍՈՒԹ 1895 ՏԱՐԻՈՑ 3,161,300

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100

ՀԱՍՈՒԹ 1894 ՏԱՐԻՈՑ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւականն երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՏԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՒ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 110,000

ՄԱՐԻԹԱՑՄ.

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ջրգնեաւոց և առագաստանաւոց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈՐԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

1828 L'UNION DE PARIS

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ, պահեստի դրամ և գանձելի ապահովագինք	ֆրանք	93 ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	»	16½ »
Ընկերութեան հիմնարկութենէն մինչև ցարդ վճարեալ վնասներ	»	194 »
1894 տարւոյն վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	15 ՄԻԼԻԱՐ

Ընկերութիւնը շահաբեր և դիւրամատչելի պայմաններով թէ՛ ի Պոլիս և թէ՛ ի գաւառս կ'ապահովագրէ հրդեհի արկածից դէմ ամէն տեսակ վաճառք և վաճառատուններ, նոյնպէս գործարաններ և բնակութեան տուներ, կարասիներ, և ասոնց նմանող զանազան չէնքեր և ապրանքներ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մ. ՇԱՌԼ ՄԱԼԷ. Մալէ եղբարց դրամատունէն դրամատէր, Լիոնի երկաթուղւոյ ընկերութեան պատուոյ Նախագահ, Օսմ. Կայս. դրամատան և Բէժիի ընկերութեան Նախագահ. Նախագահ։

Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն և Ընկ. դրամատունէն, դրամատէր, Պանք տը Ֆրանսի վարիչ։ Հիւսիսային երկաթուղեաց Ընկերութեան, և Օսմ. Կայս. դրամատան վարչական խորհրդոյ անդամ. Դէր-Նախագահ։

Մ. Մ. ՕՏԼՈՒՏ. Ս. Տէրվիէ, Գ. Ժէսնօն, Ժ. Մառքուառ, Ա. Միռապօ, Ա. Թուրնէյսէն. Անդամք Վարչական Խորհրդոյ։

Մ. ՇԱՌԼ ԲՕՊԼԲ. Տնօրէն հրդեհի ճիւղին։

Մ. ԱԼՖԻՐ ՅՕՌ. » կենաց ճիւղին։

Մ. ՍԻՄՈՆ ԴԱՑՍԷՐԼԵԱՆ. Մասնաւոր Տնօրէն ի Կ. Պոլիս.

Ղալաթիա, Դարաքէյ եէնի-խան։

Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	ֆրանք	127 ՄԻԼԻՈՆ
1894 տարւոյ հասոյթ	»	15½ »
Ընկերութեան հիմնարկութենէն հետէ մինչև ցարդ վճարեալ վնասներ	»	72 »
1894 ի վերջը ապահովագրեալ գումարին ամբողջութիւնը	»	258 »

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

1. Ողջակի ի դէպ մահու վճարելի ապահովագրութիւն — Vie entiere
2. Խառն ապահովագրութիւն — Assurance mixte
3. Ժամանակաւոր ապահովագրութիւն — » à terme fixe
4. Գօմպինէ (Combinée) բուսած ապահովագրութեան տեսակը որ մի միայն 20 և 25 տարիներու համար տեղի կ'ունենայ. ապահովագրութիւնը կատարուած օրէն ապահովագրեալ գումարին համեմատութեամբ Ընկերութիւնը իւր դաշնագրին միջոցաւ (police d'assurance) ստորագրուած ներքեւ, շահաբաժինները կ'երաշխաւորէ որով դաշնագրին լրացեալ պայմանամուն թէ ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ և թէ երաշխաւորութեան ներքեւ առնուած և առաջուց որոշուած շահաբաժիններն։

Իւնիօն Ընկերութեան 127 միլեոն դրամագլուխը և պահեստի դրամ, ապահովագրած 258 միլիոն ֆրանքի գումարին համեմատութեամբ 50 առ. % ը երաշխաւորուած ըլլալը ակներեւ է։

Թուրքիոյ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ փոխ գործակալութեանց համար, պատուաւոր երաշխաւորութեամբ բարոյականի տեր անձինք կը փնտռուին։ 573

ԻԼԱՆ ՊԱՊ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Կէչէն 311 սենեսի թէմա՝ զրնա մահասուպէն վերիէն եէմ բուսուլաբը օլմագրթ գագաէն գայ իսիլտիկինտէն պահս իլէ տիկերինին իթասը ուսուրը սրհիեէյի ինասնիեէ թէքթիր գօմիսհօնը ազաբնտան միրլիմա սահատեթլու Նիգօլաքի փաշա թարաֆընտան իսթիտա օլունմասը իւգէրինէ գայտա լեռէլմիբրաճաա մէգքիւր բուսուլանքն հէնուզ հիչ պիր թարաֆտան զուհուր իթմէտիկի թէպէհիւն իթմիչ օլտուղունա վէ պու միսիւլլու գաղէն գայ օլուպտա սէնէսի միւրուր իթտիկի հայտէ հիչ պիր թարաֆտան զուհուր իթմէէն բուսուլալարն եէրլէրինէ գայտան տիկերլերինին իթասը գարարը իճապլընտան պուլունտուղընա մէպնի սալիմ իւլ պէեան բուսուլանքն եէրինէ գայտան տիկերի տերտեսթը իթա պուլունմնը օլտուղունտան մարիւղիր բուսուլանքն հիւքմի օլմատրը վէ չաեէա զուհուր իտեր իսէ իսթթայ իտիլեէկիկի մալիւմ օլմագ իւգրէ իլանը քէյֆիեէթէ իպտիտար օլունուր։ Նօ. 23 2—3

Զաթալճա խթիհլեռամաթրնա մէէմուր թարմը այայարր իւէ ինչաթ գօմիսեօնը հայվանաթ միրիեէսի իչուն մուգթադի օլուպ մահալընճա մէկգրի միւնգաճաաա վագ օլունան վէ պէհէր գանթարը աթիգի սիմ մէհիտի 20 ղրշ. հիսապը իլէ 4 ղրշ. 35 բարատա մահալի թալիպի էհտէտինտէ պուլունան սամանդն մահը ճարիի բումինն 22ինճի կիւնինէ գատար թէնգրլ ֆիյաթը իլէ իթասընա պուրաճա թալիպ օլանլարընն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվագիմաթ ումումիեէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 24 2—3

Նիգամիէ էրզաք անպարը իչիւն լիւզիւմը օլուպ միպայտա օլունմագ իւգրէ ալէ ուսուլ մէվգրի միւնգաճաայա վագ օլունան 3000 սանտրգ կարը իթայա թալիպ օլանլարընն մնգամը ալիի Սէրասքէրի լէվագիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 21 3—3

Գալրն ինկիլիզ քէթէն պէգի արչունը ճէֆտիտ 6000 պէհէր արչուն ճէֆտիտի 6 ղրշ. 10 փարա Պէյքօղ Գալէվրմանէ անպարընա, գալրն ինկիլիզ քէթէն պէգի արչունը ճէֆտիտ 3000 պէհէր արչուն ճէֆտիտի 5 ղրշ. 20 փարա Սարրաճիանէ անպարընա, գալրն ինկիլիզ քէթէն պէգի արչունը ճէֆտիտ 2800 պէհէր արչուն ճէֆտիտի 4 ղրշ. 20 փարա էլպիէ անպարընա, գալրն ինկիլիզ քէթէն պէգի արչունը ճէֆտիտ 6000 պէհէր արչուն ճէֆտիտ 4 ղրշ. 20 փարա Ֆապրիգասընա, բիրինճ պապալը թիմուր գարեօպա առէտ 400 պէհէր գըճեէյի ճէֆտիտի 1 ղրշ. 10 փարա, թիմուր գարեօպա սեապը առէտ 400 պէհէր գըճեէյի ճէֆտիտի 1 ղրշ. 10 փարա։

Մէգքիւր անպարլար իչիւն միւպայտա օլունմագ իւգրէ մէվգրի միւնգաճաայա գօնուլան պալատէ մուհարրէր քէթէն պէգի վէ սայիրէ ֆիյաթը մուրագգամլարը իլէ թալիպլերի էհտէտլերինտէ օլուպ թէմմուզը բուսինին 23ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնգաճաայարը իհրա օլունարագ մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլերի միրիլեէկիկնտէն իթասընա թալիպ օլանլարընն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվագիմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէվէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 22 3—3

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՇԿ Ա.Ն և ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն. ԲԱՖԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայէ և Պաղեստին ելեւէջ
կանոնաւոր քեռնող

Մէնկէրէլի չոգենաւը Նավրօսսիպ պիտի ուղեւորի հանգիպելով Սամսուն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաֆում օգոստոս 5ին իրիկուան ժամ 4ին (Ք. Ե.)։

Ան-պրալէ չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի օգոստոս 11ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն
Նաւագէրի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ. գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մովսէսեան փողոց թ. 10

Տօքթ. Յ. Շիրինեան

Իւր բնակութիւնը հաստատած է Գում-Գարու Պատրիարքարան փողոց (Մօլլա Քարը) թիւ 15 տունը, ուր կընդունի ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները։

Իւր ստացած երկարամեայ փորձառութեամբն եւ գիտական վերջին մեթոտներով պիտի դարմանէ երկու սեռի ներքին ամեն տեսակ հիւանդութիւնները ինչպէս նաեւ տղայոց տկարութիւնները։

Զրի գարման, ամեն հինգշաբթի կէս օրէ վերջ իւր բնակարանը։ 587 2—40

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

MARQUE DE FABRIQUE

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փոփոխելու։

Ընդունուած է անասնաբոյժներու եւ անասնաբոյծներու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դառնալը, ցուկի վէրքը, ծունկի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք.

Վերոգրեալ ֆրանկ ուզուած տեղը կը յանձնուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէկգիր, Գասապեան, Հիւլիւբեան ու Բանգիւք եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 2-52

ՆՈՐՈՒՐԵՑՈՑԵ

ՄԷՈԱՅԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդ-մէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հավը)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ մարաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաթաբօյօ, (փոփոխակի Քայսմաղա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէլտէ-Ագաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավը, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէլտէ-ագաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրաէն, Քայսմաղէն փոփոխակի Քաթաբօյօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասոյ, ամեն տասնօրինց օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնօրինց օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս փոփոխակի Սամոս) Բէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բօռ.-Սայիտ, Ալեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական ափերը, Նորէն Դէրուա, Բօր-Սայիտ, Ալեքսանտրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻԱ-ՊԱԹԱՖԻՏ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնօրինցօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի ժամը 4ին, դէպ ի Սմիռնի, Հիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաֆում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Պորտսայտ, Մէնչիլպանտ և Սաութ Ամբթընի Բեռնող Լաստաւոր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոս
Բանսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրպիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ
Ուիթալ խան
ՃՃԼԵՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
Յ. ՃԷյմս Սգրիդ Լիվրբուլ
568

Արտօնատէր Ս. ՏՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՀԵՐՈՒ

ԺՕՐԺ Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ.

657-659 Բերա, Մեծ Փողոց Դուլ-Գափա, Կալիֆա աղտարանին դիմացը Ե-դէմ փողոցին մէջ 657-659

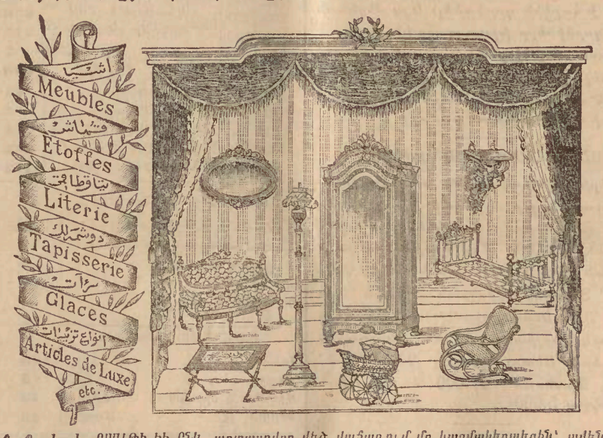

Գ. Գ. Ժ. Ժ. ԲՍԱԼԹԻ ԵՒ ԸՆԿ. արտասովոր մեծ վաճառում մը կազմակերպեցին՝ ամեն տեսակ կահերու՝ նոյնասենեակներու, ճաշարարներու, սրահներու, աշխատութեան սենեակներու եւ այլն։ Անոնք, որք կուզեն խնայողութեամբ իրենց տունը կահաւորել, կրնան այցելել այդ մեծարանոցն եւ գիներուն վրայ տեղեկութիւն առնուլ։

ՃԱՇԱԿ, ԱԺԱՆ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Վաճառատունը նաեւ ունի կահերու եւ կահաւորման գործարան մը, ամեն տեսակ յանձնարարութեանց համար, զորս կը գործադրէ նրաշխաւորեալ տակաւորեամբ։ Կարճ միջոցի մէջ կը անձնուին թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց համար։

ԴՐՈՒՄԱՐԱՆ ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ «ՕՍԴՐԻԱ» ՎԵՆՆԷՅԻՆ
ԵՒ ԱՄԵՆԱՍԵՒ ՄՈՒՐԻ

Վաճառանիւ

ԽՄԻՐԱԿ ՊԱՏԱՏՈՎ
SCHIPF, SRPEK & COMP.
VIENNE, I. LOTHRINGERSTRASSE, 3

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ R. et F. Heer Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՔՔԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ ԳԵՈՐԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զանազան Անգլիոյ Շեֆիլտ քաղաքին Ճօճն Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հեռեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զանազանութեան գլեղեր կը գտնեն եւ անգլիական ստաւերը չնանչցողներ գայնս կը գտնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զանազանութեան վարկը կը կորսնցնեն։

Ճօճն Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծարարներ զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զանազանութեան, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական ստաւերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26ին հաստատուած է։

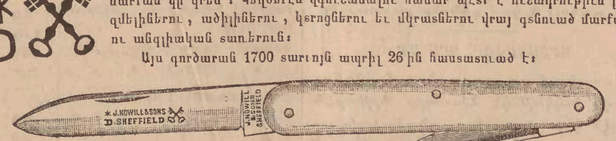

Սիտնէյ Նօվիլ եւ ընկերութեան ճեռայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փափաքողներու ցոյց պիտի տրուին փկայականներ, որ կը հաստատեն Միլնէրի դրամարկղներու տեղունութիւնը։

Սիտնէյ, Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին հաւաքաբար զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առաժամ բրաբէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առաժամ բրաբէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն։ Նոյնպէս ջաղացի փոխեր ու մուրներ, սեղանի յատուկ լամպարներ, սրանցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գինուորական յատուկ կոնակներ, ճոքիայի մեհենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ ըստ։ 564

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթեան երթեւեկութիւնք

Թ. 22,3 Օսէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դ. 23/4 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դ. 24/5 Սուրհանդակ դէպի Փորը-Սայիդ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դ. 24.5 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 25 6 Օսէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր. 26,7 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Յուլիս 23 4, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Բրիօլի, Գէլբուռ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 562

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐԲԷՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Փարիզ, Վլէրի Փողոց, Թիւ 40

Կ. Պոլսոյ միակ կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ Փողոց Նախկին օթէլ տ'Անկլըթէռի տեղը Նոր շինուած շէնքն Թիւ 463

ՄՆՆԴԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

Օլպիտի Պիսրիւի
Հընդի բալմէր պիւսրիւի
Կարազ եւ շորոլա
Ամեն տեսակ եղշիկ
Զինական Թէյ
Տուփերու մէջ պահուած բանջարեղէն
Ազած ծուկեր «սարտէլա»
Նարարացեալ մրգեղէններ
Էն պատուական գարեջրերը

Նարարով շինուած պտուղներ
Ամեն տեսակ պանիր
Զանազան նպարեղէն
Ամեն տեսակ ուտելիք
Ֆրանսական գինիներ
Լիմոնի բասդաներ

—o—

ԱՌՏՆԻՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ

Մեղանի սպասք
Խոզանակի ամբողջ գործիքներ
Քայտէ ու մետաղէ պնակ ու ափսէ

Խոհանոցի կազմածք
Մետաղէ զաւաթ եւ թէյանոթք
Պաթարա բիւրեղէ ամեն տեսակ պիտոյք
Տեսակ տեսակ անուշ հոտեր
Զանազան կաճեր
Մարմնամարզի գործիքներ
Վրանի եւ պաբտէզի պիտոյք
Լուացքի զանազան աթառներ
Հեծելանիւներ եւ այլն

Թէ մեծապանակ եւ Աէ փոքրապանակ գնուած տարանքները ամենայն դիւրութեամբ ու առանց վնասուելու կը փոխադրուին մինչեւ փափաքուած տեղը։ 638 22—24

L'ANCRE — ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԻՍՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՌԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՀԱՍԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Լուտոն Զիրի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, նախագահ
» Ռիսոլֆ Հոռոս, դեր-նախագահ
» Ժոզէֆ Հոռոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօլօման Նարբ » » » »
» Անանուն Բրօքէշ տ'Օսթէն
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Գ. Ժան Մոնթ, կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՔԷՐԼԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գոճամանօղլու խան Թիւ 7,

ՇԻՐԲԻՏԻ ԽԱՅՐԻՑԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ

1896 ՅՈՒՆԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՅՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վերջին Լեռ. ղեղեր	Կիրակի Վերջ. Դիր. ղեղեր
11 05 Բ.Ա.Թվ.Եմ.Մէջ.Պէօյ.Թրպ.Ենիր.Մրկ. Բ.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.	12 15 Պէշկ.Օրթ.Արնվ.Պէպ.Բ.Հ.Պօյճ.Եէնը.Պէյզ.Թրպ.Պէօյթ.Մէպպ-Եէնմ.
11 15 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.	1 05 Պշր.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Սթն.Ենիր.Թրպ.Պէօյթ.Մզպ.Եեմ.
11 — Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէյլ.Գվկ.	1 — Իսկ.Գվկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ. Զպգ. Բշպ.Պէյզ.Պէօյթ.Մզպ.Եեմ.
11 15 Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտ.Վնիր.Զէնկ. Պէյլ.Գվկ.Պշր.	2 — Պշրթ.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպ.Բ.Հ.Պյճ.Ենը.Թրպ. Գրեմ,Պէօյթ.Մզպ.Եեմ.Բ.Ա.Գվզ.
12 — Եեմ.Մէպ.Պէօյթ.Թրպ.Ենը.Սթն.Միրկ. Պօյճ. Բ.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշրթ.	2 45 Իսկ.Գվկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պէյզ.Թրպ.Պէօյթ.Մզպ.Եեմ.
12 — Պէյթ.Բշպ.Եեր.Զպգ.Գնլ.Պօյճ.Բ. Ա.Հս.Գնտ.Արնվր.Զնկր.Պէյլպ.Օրթ. Գվկզ.Պշրթ.Գպթ.	3 — Պշր.Օրթ.Գրչ.Արվր, Պէպ.Բ.Հս.Մրկ. Ենթ. Թրպ.Պէօ բ.Մէպպ.Եեմ.
1 — Եեմ.Մզպ.Պէօյթ.Թրպ.Ենթ.Սթն.Մրկ.Պօյճ. Բ.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշր.	3 25 Գապ.Գշկ.Գվկ.Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա.Բ.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենթ.Բշպ, Պրզ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Եեմ.
12 50 Եեմ.Մէպ.Պէօյթ.Թրպ.Պէյթ.Բշպ.Զպգլ.Գնլ. Ա.Հս.Գնտ.Վանի.Զնկ.Պէյլ.Գվկ.Պշր.	4 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ. Բ.Հ.Մրկ. Սթն.Ենթ. Թրպ.Պէօյթ.Մզպ.Եեմ,
1 45 Բ.Ա.Գվ.Եեմ.Մզպ.Պէօյթ.Թրպ.Ենթ. Սթն.Մրկ.Պօյճ.Բ.Հս.Պէպ.Արնթ.Գրչ. Պէշկիպեաղ	5 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն,Պէպ,Բ,Հ,Պօյճ,Սթն, Ենթ, Թրպ, Պէօյ.Մզպ.Եեմ.Բ,Ա,Գաղազ
2 25 Եեմ.Մէպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Զպգ.Գնլ. Ա.Հս.Գնտ.Վանը.Զնկ.Պէյլ. Գվկ.Բեսկ.	5 — Դպթ.Պշկ.Գվկ.Պէյլ.Զնկ.Վնր,Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Պէպ.Բշպ.Պէյզ.Ենթ.
3 — Եեմ.Մզպ.Պէօյթ.Թրպ.Ենթ,Սթն.Մրկ. Պօյճ. Բ.Հս.Պէպ,Արնվ,Գրչ. Օրթ,Պշկ,	6 — Դապ.Պշկ.Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Բ.Հս. Մրկ. Ենթ. Գվզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Եեմ.
3 45 Եեմ.Մզպ.Պէօյթ.Թրպ.Պէյզ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հս.Գնտ,Վնր.Զնր.Պէյլ.Գվկ.Պշր.	7 — Պշ.Գվկ.Պէյլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Բ.Հ.Պօյճ.Ենթ. Պէյզզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Եեմ.
4 15 Եեմ.Մէպ.Պէօյ.Թրպ.Ենթ.Սթն.Մրկ.Պյճ.Բ.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.	8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Բ.Հ.Մրկ.Ենթ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Եեմմ.
5 — Եեմ.Մզպ Պէօյթ.Թրպ.Պէյթ Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա.Հ.